

1 srijeda, 12.12.2007.
2 [Otvorena sjednica]
3 [Optuženi su ušli u sudnicu]
4 [Svjedok je ušao u sudnicu]
5 ... Početak u 09.07h
6 SUDSKA SLUŽBENICA: [simultani prevod] Ustanite, molim.
7 Međunarodni krivični sud za bivšu Jugoslaviju zasjeda.
8 Izvolite sjesti.
9 SUDIJA AGIUS: [simultani prevod] Da.
10 Gospođo sekretar, molim Vas najavite predmet.
11 GĐA SEKRETAR: [simultani prevod] Dobro jutro, časni Sude.
12 Ovo je predmet IT-05-88-T, *Tužilac protiv Vujadina Popovića*.
13 SUDIJA AGIUS: [simultani prevod] Hvala.
14 Vidim da su svi optuženi ovdje. Iz timova Odbrane vidim da su odsutni
15 gospodin Josse i gospodin Bourgon. Sastav Tužilaštva, kao i juče, gospodin
16 McCloskey, gospodin Vanderpuye i gospođa Šoljan.
17 Dobro jutro, gospodine Manning.
18 SVJEDOK: [simultani prevod] Dobro jutro.
19 SUDIJA AGIUS: [simultani prevod] Dobro došli natrag u sudnicu. Nadamo se
20 da ćete biti u mogućnosti da napustite ovu prostoriju prije nas danas.
21 Gospodine Meek.
22 G. MEEK: [simultani prevod] Dobro jutro, gospodine predsjedavajući.
23 SUDIJA AGIUS: [simultani prevod] Dobro jutro, gospodine Meek.
24 SVJEDOK: DEAN MANNING [nastavak]
25 [Svjedok odgovara putem prevodioca]
26 Unakrsno ispituje g. Meek: [nastavak]
27 [Branilac ispituje putem prevodioca]
28 P: Dobro jutro, gospodine Manning. Kako ste?
29
30

1 O: Dobro, hvala. Dobro jutro.

2 P: Ja sam juče postavljao pitanja i dobio sam prigovor Tužilaštva o
3 gospodinu Haglundu, za kojeg ste Vi rekli da ga visoko poštujete. Da li se
4 sjećate toga?

5 O: Sjećam se tog razgovora.

6 P: Mi imamo dokaze, a to je izvještaj 2D7D. To je Komitet za nadzor. Ne
7 znam da li to možemo da stavimo, da li ima potrebe da stavimo u sistem
8 elektronske sudnice. To je dokument od 15. i 16. novembra 1997. Da li Vas to
9 podsjeća na nešto? Prije nego što počnete, možete li nam reći da li se... da li
10 to zvuči poznato?

11 P: Ne zvuči mi poznato taj komitet ili komisija za nadzor. Znam da je
12 bio dokument u vezi s tim i, kao što sam juče opisao, tu su iznesene neke
13 optužbe u vezi sa ekshumacijama 1996. godine. Pretpostavljam da je to taj isti
14 dokument.

15 P: Dakle, Vi niste upoznati sa konkretnim optužbama, koje uključuju a ne
16 ograničavaju se na metode prikupljanja, zatim čuvanja materijala, probleme u
17 prebrojavanju tijela i mogući gubitak kostiju tokom čuvanja tih tijela, zatim
18 koordinacija operacije između antropologa i... antropologije i patologije i
19 mijenjanje uzroka i načina smrti nakon što je on otišao iz Tužilaštva i nikada
20 nije nikoga obavijestio o tim promjenama.

21 Da li ste Vi čuli za te optužbe? Vi niste nikad čuli; da li je to Vaš
22 iskaz?

23 O: Časni Sude, ja sam bio upoznat sa tim optužbama prije nego što sam
24 došao. One su iznesene prije nego što sam ja došao na ovaj Međunarodni sud.
25 Poznato mi je da postoji dokument i siguran sam da sam ja od tada pročitao taj
26 dokument i to nije imalo nekih velikih posljedica po mene. Ja sam svakako
27 pročitao taj dokument, ali se ne mogu sjetiti detalja tog dokumenta.

28
29
30

1 G. MEEK: [simultani prevod] Možemo li pogledati sada stranicu 4 ovog
2 dokumenta.

3 P: Gospodine Manning, da li vidite taj dokument ispred sebe?

4 Da, ovdje.

5 O: To je dokument koji ima podparagraf 6, u kom piše "Komentari pre
6 istrage".

7 P: A komentar pod tačkom 5, da li znate doktora Snow?

8 O: Da, ja sam upoznao doktorku /sic/ Snow.

9 P: Možete pročitati šta piše tu. Piše se da... piše da je u to vrijeme
10 bio... bilo pitanje prikupljanja kostiju, doktor Haglund u odnosu na UNTAES, i
11 da su mnoga tijela odnesena u jednom dijelu... u jednom danu. Doktor Snow je
12 iznijela... doktor Snow je iznio svoje mišljenje da više od 20 tijela nije
13 trebalo da se ekshumira u jednom-jedinom danu. On je smatrao da je doktor
14 Haglund pokazao "vrlo lošu procjenu" i sreća da nije ništa bilo "naduvano" kao
15 rezultat postupka koji je korišten.

16 Gospodine Manning, Vi poznajete tog do... Clydea Snowa. On je antropolog
17 sudske medicine; je li tako?

18 O: Ja sam upoznao doktora Snowa i vidio sam neke od njegovih radova. Ne
19 znam kako se on... kotira na... među svojim kolegama. Ništa mi ne ukazuje na to
20 da je on u bilo kakvoj drugačijoj poziciji, već da se vrlo uvažava u toj
21 zajednici. Ali ja nisam imao nikakvog posla s njim. Svakako znam da je on
22 patolog i dobro ga poznajem.

23 P: I naravno, Vi niste pročitali nikakav transkript od doktora
24 Petrucellija, doktora Baraybara, doktora Wrighta, doktora Lawrencea; je li tako?

25 O: U ovom postupku nisam pročitao nikakve transkripte, kao što sam rekao
26 juče.

27 P: A da li Vam je poznato da je... da je doktor Baraybar i doktor
28
29
30

1 Petrucelli su rekli, kao svjedoci ovdje, da su mislili da je doktor Clyde Snow
2 jedan od najuglednijih ličnosti u svijetu antropologije sudske medicine?

3 O: Ja nisam imao pristup nikakvim iskazima, tako da ne mogu o tome da
4 pričam.

5 P: Dalje, da li ste vidjeli... očigledno da je ovde riječ o provođ...
6 lošem provođenju nauke u ovom... u ovim iskopavanjima 1996. godine. Vidite to u
7 tom paragrafu 5?

8 O: Časni Sude, ja vidim šta ovde piše.

9 G. MEEK: [simultani prevod] A sada pogledajte sljedeću stranicu, molim
10 Vas. Pogledajte tačku 14.

11 P: Ovde piše: "David Del Pino, čileanski antropolog, je objasnio:
12 'Operacije su zadržane, zaustavljene kada je doktor Haglund bio odsutan. Odjeća
13 je bacana po nalogu Haglunda, iako je u nekoj od njih bilo identifikacionih
14 elemenata. Obrasci nisu uvijek korišteni, nije bilo delegiranja ovlaštenja.'"

15 Vi očigledno niste u prilici da kažete da li su ove optužbe tačne ili
16 nisu?

17 O: Časni Sude, ja nisam bio tamo, nisam imao nikakve veze sa ovim
18 dokumentom i ovim raspravama. Ja bih rekao da sam pregledao sav materijal koji
19 je nastao od 1996. iz izvještaje doktora Haglunda i dokumentacije koju sam ja
20 vidio. Vidio sam... nisam, naime, vidio ništa što bi ukazivalo na... na neke
21 vrlo konkretne probleme širokih razmjera. I u svakoj ekshumaciji uvijek dođe do
22 nekog pogrešnog prebrojavanja, nekih opštih grešaka ili nekog pogrešnog
23 etiketiranja materijala i, po mom mišljenju, to su problemi, greške koje se
24 pojavljuju. Ja sam, u stvari, vidio vrlo detaljne i sveobuhvatne... detaljnu i
25 sveobuhvatnu dokumentaciju koja je tada nastala.

26

27

28

29

30

1 P: A da li biste se složili sa optužbama koje su ranije iznesene o
2 promjenama uzroka i načina smrti, nakon što je Tužilaštvo... nakon što je
3 tužilac otišao i da on nikada nikoga nije obavijestio o tim promjenama? Da li bi
4 to bilo veliki problem?

5 O: Ja nisam shvatio u stvari šta to znači "kada je tužilac otišao". Ja
6 vidim da se to tako kaže u dokumentu, ali ja ne shvatam šta to znači.

7 P: Možda ću čuti prigovor na ovo, ali mislim da se tu misli na to da je
8 u pitanju Kirschner i drugi patolozi koji su radili pod njegovim nadzorom i da
9 kada je on otišao, da je promijenjen uzrok smrti a da niko o tome nije bio
10 obaviješten.

11 O: Ja nisam upoznat s tim da se to desilo. Ako me pitate da li je to
12 neispravno, onda bih svakako rekao da je to neispravan postupak.

13 P: U stvari, ovaj komitet ili komisija je čak ustanovila - i to bi bilo
14 na stranici 10. Molim Vas da malo podignete.

15 Pod brojem IX vidite rasprave i zaključke, gospodine?

16 O: Želite da pročitam to?

17 P: Pročitajte to u sebi.

18 O: Pročitao sam taj dio dokumenta.

19 P: I iako su mišljenja i komentari doktora Vincenta De Maioa iznad, u
20 kojima piše:

21 "Dok su akcije doktora Kirschnera imale potencijal da obezvrijede ili
22 barem da promijene obdukcijske izvještaje, Međunarodni sud je sprije... ovo
23 spriječio podnoseći izvještaje natrag prvobitnim ljekarima, kako bi oni
24 potvrdili uzroke i načine smrti."

25 O: Vidim to.

26

27

28

29

30

1 P: Ovde je riječ o... pod tačkom 9, ako ste to pročitali, u pitanju su
2 optužbe koje se iznose u vezi sa mogućnošću promjene dozvole rada jer je riječ o
3 etičkim propustima.

4 O: Časni Sude, ja vidim o čemu se ovde raspravljalo, ali... vidim
5 mogućnosti i opcije, ali mogu samo da kažem da ja nisam učestvovao u tom
6 postupku.

7 P: Dakle, Vi ne možete komentarisati, pošto Vi niste u tome učestvovali?

8 O: Pa efektivno, ja se nisam bavio ovim optužbama, nisam raspravljao o
9 tome s drugim ljudima i imao bih teškoća da Vam pružim bilo kakve informacije u
10 vezi sa tim procesom.

11 P: Ali zar ne bi bilo logično reći da Vi niste ni na koji način
12 učestvovali u procesu MKNL-a u... prilikom analize DNK, prema tome ne možete
13 dati nikakve komentare o tome?

14 O: Časni Sude, ja mislim da to nije tako. Ja sam koristio informacije,
15 podatke koje mi je dostavila MKNL. Ja sam posjetio njihove prostorije,
16 razmatrao, pratio proces koji su oni radili, razgovarao s ljudima koji su u tome
17 učestvovali, pregledao dokumentaciju i takođe pregledao dokumentaciju koja je
18 držana na sudovima u Bosni i takođe u bosanskoj Komisiji za nestala lica. Nisam
19 učestvovao u pravljenju tih dokumenata, ako to želite da kažete.

20 P: Iako ste Vi, kada ste svjedočili, rekli da ste vjerovatno pročitali
21 taj dokument u jednom trenutku?

22 O: Tako je.

23 P: Kao što ste pročitali i dokumente koje Vam je dostavio MKNL? Da ili
24 ne? Dozvolite da završim ovde.

25 O: Da.

26

27

28

29

30

1 P: Vi ste juče rekli da ste razgovarali sa mnogim ljudima da biste
2 potvrdili svoje mišljenje o tome da je svaka osoba u tim grobnicama umrla,
3 preminula usled ubistva, dakle, ili pogubljenja, da je to bio uzrok smrti.

4 O: Da, razgovarao sam sa jednim brojem ljudi o tome.

5 P: I jedna od njih je bio doktor Petrucelli; je li tako?

6 O: Da.

7 P: Možete li nam reći kada ste približno razgovarali sa doktorom
8 Petrucellijem? Možete li nam reći mjesec ili godinu?

9 O: Časni Sude, ja sam direktno učestvovao u ekshumacijama koje je vodio
10 doktor Petrucelli nekoliko mjeseci. Takođe sam s njim saradivao ovde na Sudu
11 kada se on pripremao za svjedočenje. Mislím da sam se s njim sretao ili
12 razgovarao u periodu od tri godine. Ne mogu Vam dati nikakve preciznije
13 indikacije. Mi smo svakako razgovarali o procesu ekshumacije prilikom tih
14 razgovora.

15 P: I ponovo, prije 13. marta 2007., kada ste posljednji put razgovarali
16 sa njim o procesu ekshumacije?

17 O: Pa, vjerovatno sam posljednji put razgovarao sa gospodinom
18 Petrucellijem 2002., a možda i ranije.

19 P: Vi ste juče rekli da je dio Vaših rasprava bio usmjeren na uzroke i
20 načine smrti; je li tako?

21 O: Da. Časni Sude, ja sam takođe naznačio da sam smatrao da se to nalazi
22 u njegovom izvještaju ili izvještajima i da bih morao da provjerim te konkretne
23 izvještaje.

24 P: Vi niste bili... očigledno niste čitali transkript, ali 13. marta,
25 doktor Petrucelli je svjedočio i postavljeno mu je pitanje na stranici 7763,
26
27
28
29
30

1 sljedeće... u redu... 8763, u redu 6:

2 "U redu. Da li ste ikada u kontekstu Vašeg profesionalnog angažovanja,
3 kada se sada toga sjetite, profesionalnog angažovanja u Ravnicama, da li se
4 ikada od Vas tražilo da Deanu Manningu date svoje mišljenje o osobama koje su
5 tamo umrle, preminule?"

6 Odgovor: "Ne."

7 Da li je to tačno, gospodine Manning?

8 O: Ja nisam bio prisutan tokom tog svjedočenja, pa pretpostavljam da je
9 to ono što je gospodin Petrucelli rekao.

10 P: Da li treba da vjerujemo gospodinu Petrucelliju?

11 O: Pa, vrlo je moguće da on nije dao svoje mišljenje. Mi smo razgovarali
12 o tome.

13 SUDIJA AGIUS: [simultani prevod] Da, gospođo Šoljan.

14 GĐA ŠOLJAN: [simultani prevod] Prigovor, časni Sude. Gospodin Manning ne
15 može da to komentariše, to je karakteriziranje svjedočenja drugog svjedoka.

16 G. MEEK: [simultani prevod] Ali Vi ste juče rekli da ste razgovarali sa
17 gospodinom Petrucelijem i takođe ste danas rekli da ste razgovarali s njim o
18 uzrocima i načinima smrti i ja ovdje pitam da li ili ne.

19 SUDIJA AGIUS: [simultani prevod] Vaše pitanje je bilo vrlo direktno: "Da
20 li treba da vjerujemo gospodinu Petrucelliju?" I gospođa Šoljan je uložila
21 prigovor i potpuno je u pravu. Ne možete da pitate drugog svjedoka da li, prema
22 njemu, treba da vjerujemo drugom svjedoku.

23 G. MEEK: [simultani prevod] Pokušao sam samo da osvježim njegovo
24 sjećanje. Ali idem dalje.

25 SUDIJA AGIUS: [simultani prevod] Bolje bi Vam bilo da to uradite. Mislim
26 takođe da trebate da privedete kraju.

27

28

29

30

1 G. MEEK: [simultani prevod]

2 P: Vi ste bili policajac 24 godine. Najveći dio tih godina ste radili u
3 Australiji. Ja ne znam krivični zakon tamo, ali... da budem iskren, ali da li Vi
4 imate ono što se u Americi zove "Miranda upozorenje"?

5 O: Da bih bio precizan, ja sam od toga devet i po godina radio u
6 inostranstvu. Da, mi imamo to "Miranda upozorenje". To se zove upozorenjem na
7 krivično... inkriminaciju.

8 P: A kada ste Vi došli ovde 1998. i postali istražitelj, bili su
9 protokoli koji su vrijedili, koji su bili na snazi i Vi ste... Vama je rečeno da
10 se upoznate s njima kao istražitelj kada obavljate razgovore sa osumnjičenim.

11 O: Da, postojali su da u procesu kada razgovaram sa svjedokom, odnosno
12 osumnjičenim. I ti su protokoli dalje napredovali kako je Međunarodni sud
13 nastavlja sa svojim radom i oni su se... postojao je jedan komplet uputstava i
14 mislim da i dalje postoji.

15 P: U redu. Da li se sjećate tog uputstva da kada razgovarate sa osobom
16 koja se smatra osumnjičenim, da trebate da toj osobi izdate određena upozorenja?

17 O: Da. Postupak bi bio da osumnjičeni, ukoliko se smatra osumnjičenim,
18 bi bio upozoren. Možda zavisi od razgovora. Bilo je nekih razgovora koji se nisu
19 možda obavljali na taj način.

20 P: A takođe Vam je poznat Pravilnik o postupku i dokazima na
21 Međunarodnom sudu, da svako ko se smatra osumnjičenim i s kim Tužilaštvo obavlja

22

23

24

25

26

27

28

29

30

1 razgovor, da se taj razgovor mora snimati na video ili audio-traku. Da li Vam je
2 to poznato?

3 O: Da, poznato mi je. Ali mislim da, iako tu nisam već neke... nekoliko
4 godina, postoji takođe klauzula ako to nije izvodivo, onda se to ne radi. Ali
5 svakako postojalo je to pravilo.

6 P: Da li ste Vi ikada prošli obuku ovde ili ste upoznati s tim da kada
7 imate osobu koja se... dobije sudski poziv kao osumnjičeni, da je potrebno
8 upozoriti tu osobu i reći joj "mi smatramo da je moguće da Vi budete
9 osumnjičeni", umjesto "osumnjičeni /?ste/"?

10 O: Ne sjećam se.

11 P: I dakle, Vi se... Vi ne mislite, gospodine, da bi to bilo tačno,
12 ispravno?

13 O: Pa, teško je odgovoriti na to pitanje bez nekih konkretnih okolnosti,
14 bez poznavanja konkretne situacije.

15 P: Recimo, osobu A pozove Vaš ured i u tom sudskom pozivu piše: "Vi ste
16 osumnjičeni."

17 SUDIJA AGIUS: [simultani prevod] Da li je on razgovarao sa nekim
18 osumnjičenim u vezi sa ovim predmetom?

19 G. MEEK: [simultani prevod]

20 P: Da li ste Vi razgovarali sa nekim osumnjičenim u vezi sa ovim
21 predmetom?

22 O: Da, jedan broj ljudi je pozvan sudskim pozivom kao osumnjičeni.

23 SUDIJA AGIUS: [simultani prevod] U redu. Nastavite.

24 G. MEEK: [simultani prevod]

25

26

27

28

29

30

1 P: Dakle, osumnjičeni A - recimo to je osoba s kojom ste Vi obavljali
2 razgovor - ona je dobila sudski poziv i taj bi razgovor bio obavljen u uredu u
3 Banja Luci ili bilo gdje; je li tako?

4 O: Pa, osobe koje bi se pozivale na razgovor, ne zna... ne znam da li
5 smo ih odmah obilježavali kao osumnjičene. Mi bismo pozivali osobe da dođu na
6 razgovor prema sistemu koji je tada funkcionisao.

7 P: Dakle, Vi se ne sjećate da /?je/ osoba koja bi /?bila/ pozvana da
8 obavi razgovor smatrana osumnjičenim, a /?da/ to nije bilo uneseno u sudski
9 poziv koji bi on dobio?

10 O: Časni Sude, ja mislim da ako bi on bio osumnjičeni, bio bi pozvan na
11 drugačiji način ako sam ja mislio da je on osumnjičen. Ali to je bilo prije
12 četiri-pet godina.

13 P: I ponovo, ako biste trebali da obavite razgovor sa osobom za koju ste
14 Vi kao istražitelj znali da je osumnjičeni, da li biste ga ikada upozorili, da
15 li biste rekli "gospodine A, Vi ste mogući osumnjičeni i imate ta i ta prava"?

16 O: Pa ponovo, to bi zavisilo od okolnosti. Ja mogu da predvidim da sam
17 koristio... mogu da zamislim da sam koristio riječi "mogući osumnjičeni".

18 P: A zašto bi to bilo?

19 O: Pa ponovo, zavisi od okolnosti. Možda je riječ o nekom graničnom
20 slučaju. Mi ne znamo da li je to ta osoba i počnemo prvo razgovor, pa onda
21 odlučimo. Teško je reći bez poznavanja konkretnih okolnosti.

22 P: U redu. Ali koliko... sa koliko ljudi ste Vi obavili razgovor u vezi
23 sa ovim predmetom?

24

25

26

27

28

29

30

- 1 O: Pa, uključujući svjedoke, između 60 i 100.
- 2 P: Da li se sjećate da ste obavili razgovor sa Stojanom /?Ostojom/
3 Stanišićem?
- 4 O: Moguće. Ako biste mi rekli u kom... gdje je on radio. Mislim u
5 inžinjeriji.
- 6 P: Da. Brano /?Branko/ Ilić?
- 7 O: Morao bih da provjerim svoju dokumentaciju.
- 8 P: Damjan Lazarević?
- 9 O: Da, mislim da jesam.
- 10 P: Milorad Brkaković ili Birčaković?
- 11 O: Birčaković. Mislim da jesam, ali morao bih da provjerim svoju
12 dokumentaciju. Zvuči poznato.
- 13 P: Ljubo Bojanović?
- 14 O: Moguće.
- 15 P: Dragan Marković?
- 16 O: Moguće. Morao bih da provjerim dokumentaciju. Ako sam ja obavio
17 razgovor s njima, to bi moralo da postoji u dokumentaciji, postoji zabilješka.
- 18 P: A ako, ponovo, Pravilnik o postupku i dokazima Međunarodnog suda, u
19 vrijeme kada ste Vi tu radili, kaže da se razgovori sa osumnjičenima moraju
20 snimati na traku, Vi ste onda poštovali to pravilo?
- 21 O: Ja sam poštovao pravila koja su tada bila na snazi.
- 22 P: Vi, dakle, niste nikada imali razgovore sa osumnjičenima koji nisu
23 bili snimani?
- 24
- 25
- 26
- 27
- 28
- 29
- 30

1 O: Pa ponovo, morali biste mi navesti konkretne okolnosti, ali po
2 pravilu, ako bi Međunarodni sud smatrao neku osobu osumnjičenim, onda bi se
3 razgovor sa tom osobom morao snimati na traku.

4 P: Razlozi bi očigledno bili da se... ne samo da se zaštiti osoba koja
5 daje tu izjavu, već da se zaštiti i onaj koji vodi razgovor sa njom; je li tako?

6 O: Da, to je dio razloga.

7 P: A koji su drugi razlozi?

8 O: Pa, ako vodite razgovor sa osumnjičenim, onda da obezbedite da će sve
9 biti zabeleženo, i to tačno, a možda i da bi to moglo da se predoči Sudu.

10 P: Da li se sećate da ste 25. novembra 2001. intervjuisali Dragana
11 Jevtića u sedištu Ujedinjenih nacija u Banja Luci? To je bila nedelja, 25.
12 novembar 2001.

13 O: Pa opet, ako biste mogli da mi kažete u kojoj je on jedinici bio.

14 G. MEEK: [simultani prevod] Da li bih mogao da zamolim za pomoć
15 poslužitelja sa grafoskopom samo na minut?

16 P: Dok se ovo namešta, da li možete ukratko da nam kažete pod kojim
17 okolnostima biste vodili razgovor sa osumnjičenim a da to nije snimljeno?

18 O: Časni Sude, ne verujem da bih tako nešto učinio. Možda, ukoliko je
19 optuženi... izvinjavam se, osumnjičeni došao sa svojim advokatom i ukoliko se
20 onda vodio razgovor ja bih svakako zabeležio, vodio bih beleške o takvom
21 razgovoru. Ali generalno, smatrao bih da je od suštinske važnosti da to bude
22 snimljeno na traku, ukoliko je to moguće. E sad, ako nisam imao mogućnosti da to
23 snimim, onda bih vodio beleške i pripremio bih izjavu.

24

25

26

27

28

29

30

1 P: Hvala najbolje. A sada, da li biste mogli da pogledate ovu prvu
2 stranu? Možete da je vidite na grafoskopu ili da je pročitate. Pogledajte redove
3 19 i 20, gde piše:

4 "Gospodine Jevtiću, Vi ste ranije već... sa Vama je obavljen razgovor
5 kao sa svedokom i ja Vam potvrđujem sada da ste Vi osumnjičeni i da ćemo Vas
6 tako tretirati."

7 A onda prelazite na to da mu kažete... Da li to vidite?

8 O: Da, vidim.

9 P: A Vi kažete:

10 "Sve što kažete biće snimljeno i može da bude kasnije upotrebljeno u
11 toku postupka pred Sudom."

12 Da li to vidite?

13 O: Da, vidim.

14 G. MEEK: [simultani prevod] Da. Možemo li, molim, da pređemo na sledeću
15 stranu?

16 P: U redu 15, Vi kažete:

17 "Prevodilac je Adisa..."

18 Neću pomenuti ime, ali to izbrišite. Verovatno je trebalo već da bude
19 izbrisano. Vi kažete:

20 "Gospodine Jevtiću, da li se slažete da ste ranije pre ovog intervjua
21 imali razgovor sa mnom i gospodinom McCloskeyem?"

22 O: Da, vidim to.

23 P: Jevtić je rekao: "Da."

24 A Vi ste rekli:

25 "I tokom tog kratkog razgovora, Vi ste tražili da razgovaramo i da to ne
26 bude snimljeno."

27

28

29

30

1 O: Da, to je tačno.

2 P: Sad, gospodine, taj razgovor, Vi biste, dakle, vodili beleške i to
3 biste zabeležili?

4 O: Da, ja tako tvrdim.

5 P: Pa, gde su Vaše beleške i to što ste zabeležili a da nije snimljeno
6 na traku vezano za taj razgovor sa gospodinom Jevtićem?

7 O: Časni Sude, ja sam samo pročitao ovu stranu transkripta gde kažem:

8 "Da li se slažete da ste pre ovog razgovora imali kratak razgovor sa
9 mnom i gospodinom McCloskeyem?"

10 Ja se ne sećam da sam kasnije razgovarao sa ovom osobom i da sam vodio
11 beleške o tom prethodnom razgovoru.

12 G. MEEK: [simultani prevod] Molim Vas samo da okrenemo sada na sledeću
13 stranu.

14 P: U redu 3, Vi kažete:

15 "Pošto je tako, ja ću prekinuti ovaj snimljeni razgovor. Vreme je sada
16 16.59h."

17 Takođe kažete:

18 "Ovo je razgovor između Deana Manninga i Dragana Jevtića, koji se
19 nastavlja u 17.35h."

20 Dakle, 36 minuta pauze i razgovora koji nije snimljen na traku?

21 O: Da, to je tačno. S obzirom na ono što ovde piše, prekinuli smo u
22
23
24
25
26
27
28
29
30

1 16.59h, nastavili smo u 17.35h.

2 P: Sećate li se, gospodine, šta je bila namera da prekinete da snimate
3 ovo i o čemu ste razgovarali tada?

4 O: Ne znam šta je bila namera pre nego što smo počeli razgovor, jer
5 pretpostavljam i pokušavam da se setim, da su oni kazali: "Mi bismo želeli da o
6 nečemu raspravimo a da to ne bude snimljeno", i onda je očigledno došlo do
7 nekakvog razgovora. Ja se ne sećam tog razgovora, morao bih da proverim da li
8 sam nešto zabeležio vezano za taj razgovor, a možda i ostatak ovog intervjua.

9 P: Samo kratko i onda ću završiti. Možete li mi reći da ste, u toku
10 Vašeg iskustva u ove četiri godine, mogli da zaključite šta su bili neki od
11 razloga da se priča a da to ne bude snimljeno na traku?

12 O: Časni sude, ja sam već naveo da ukoliko je neka osoba osumnjičena,
13 generalno se tako nešto nije radilo. Ali sećam se da su mnogi od ovih ljudi
14 bili, da tako kažem, prepadnuti mogućih posledica razgovaranja sa nama,
15 prepadnuti zbog mogućnosti da mogu da budu uhapšeni. Sećam se jedne prilike kad
16 je jedan osumnjičeni čuo helikopter napolju i mislio da dolaze da ga uha...
17 uhapse njega.

18 A ne znam i ne mogu da se setim na osnovu ovog kratkog odlomka iz
19 razgovora o čemu je ovaj razgovor bio.

20 P: A složili biste se, gospodine, da mnogi od ovih ljudi koje ste Vi
21 pozvali kao osumnjičene, da su bili prepadnuti s obzirom na to kakve mogu biti
22 posledice razgovora sa Vama, da su se plašili da mogu da budu uhapšeni i da su
23 zbog toga bili spremni da prebace krivicu sa sebe na druge? I to je uobičajeno u
24 toku ovakve procedure, zar ne?

25

26

27

28

29

30

- 1 O: Ne, ne slažem se sa time.
- 2 P: Ne?
- 3 O: Sa... kao jednom kompletnom izjavom, ne.
- 4 P: Kao neko ko je bio policajac 24 godine, niste primetili da ljudi sa
5 kojima vodite razgovor kao osumnjičenima hoće da prebace krivicu na druge i da
6 imaju tendenciju da minimiziraju svoju krivicu i da ukažu prstom na nekog
7 drugog?
- 8 O: Časni Sude, gospodin Meek postavio je pitanje vezano za osumnjičene u
9 ovom predmetu. Koliko se ja sećam, mnogi od njih poricali su da su uopšte na
10 bilo koji način uključeni u ova krivična dela. Ja sam rekao da su neki bili
11 prepadnuti, neki su bili i arogantni, neki su bili preplašeni, neki su bili
12 mršavi, a neki su bili visoki, tako da je bilo svih mogućih vrsta ljudi.
- 13 P: Neki su Vas i slagali; da li je to tačno?
- 14 O: Da, i posumnjao bih da su neki slagali. Da.
- 15 P: A da li je deo Vašeg posla, da li je u redu za istražitelja da laže
16 nekog osumnjičenog i da mu kaže nešto što nije sasvim tačno, kako bi ih naveo da
17 odgovore?
- 18 O: Časni Sude, ja vodim intervju na fer i pošten način. Nije normalno
19 da se slaže osumnjičeni ili svedok. I moja pozicija je da ukoliko mogu, ja ću
20 reći svojim osumnjičenima i svedocima istinu i nije uobičajeno moj postupak da
21 lažem ljude u bilo kom smislu.
- 22 P: Hvala, gospodine. Cenim što to nije Vaša uobičajena praksa, ali
23 pretpostavljam da s vremena na vreme, s obzirom na Vaš odgovor, kažete
24 osumnjičenima neke stvari i možda niste...
- 25 SUDIJA AGIUS: [simultani prevod] Gospodine Meek. Gospodine Meek, molim
26 Vas prestanite. Dozvolili smo ono prvo pitanje. On Vam je odgovorio "ne". Sada,
27 molim, pređite na sledeće pitanje.
- 28
- 29
- 30

1 G. MEEK: [simultani prevod] U redu. Hvala, gospodine. Hvala, časni Sude.

2 P: Gospodine Manning, da li ste Vi kao istražitelj bili uključeni u
3 poštovanje pravila 68?

4 O: Da, jesam.

5 P: Da li imate neke beleške o tome?

6 O: Siguran sam da sam neke stvari zabeležio u vezi sa pravilom 68. Bilo
7 je mnogo posla, mnogo intervjuja. Znam da je bilo materijala po pravilu 68 koje
8 sam ja identifikovao. Trebalo bi da postoje neke beleške.

9 P: U redu. Da li su to Vaše beleške, gospodine?

10 O: Časni Sude, ne mogu da se setim tačnog procesa u koji sam bio
11 uključen, ali... i ne bih želeo da povedem ovaj Sud na krivi trag. Siguran sam
12 da je postojao proces gde smo zabeležili nešto što je u skladu sa pravilom 68
13 ili barem to naveli nekim drugim advokatima u Sudu.

14 P: I poslednje pitanje: da li možete da nam kažete, gospodine, šta je
15 bila procedura, koliko se Vi sećate, ovog... vezano za pravilo 68?

16 O: Ukoliko bih naišao na neki materijal koji je očigledno ili čak možda
17 predstavljao olakšavajuće okolnosti, onda bismo tako nešto odmah zabeležili i
18 obavestili bismo o tome. I proces je bio takav da bismo obavestili odgovarajuću
19 odbranu u odgovarajućoj oblasti.

20 P: Da li bi odgovarajuće strane bila kancelarija Tužilaštva, a onda bi
21 oni to preuzeli?

22 O: Da.

23 P: Da li Vas je nedavno kontaktirao drugi istražitelj po imenu Tomasz
24 Blaszczyk u vezi sa nekim dokumentima ili beleškama koje ste bacili pre nego što
25 ste napustili ovaj Sud 2002. godine?

26

27

28

29

30

1 O: Ne, ne bih rekao.

2 G. MEEK: [simultani prevod] Možda sam Vas pobrkao sa drugim
3 istražiteljem.

4 Nemam daljih pitanja.

5 SUDIJA AGIUS: [simultani prevod] Hvala, gospodine Meek.
6 Izvolite, gospođo Nikolić.

7 GĐA NIKOLIĆ: Dobar dan, časni Sude. Dobar dan kolegama.
8 Unakrsno ispituje gđa Nikolić:

9 P: Dobro jutro, gospodine Manning. Ja sam Jelena Nikolić i zastupam
10 Odbranu gospodina Drage Nikolića. Htela bih da Vam postavim nekoliko pitanja
11 vezano za Vaš istraživački rad koji ste obavljali u predmetu Srebrenica dok
12 niste napustili Sud, znači periodu do... do dve hiljade i neke godine.

13 Koliko sam shvatila, bili ste uključeni ne samo u istragu vezanu za
14 ekshumacije nego i za istrage koje su se ticale i balističkog aspekta ovih...
15 ovog predmeta.

16 O: Tako je. U stvari, to je bilo povezano sa procesom ekshumacije.

17 P: Pored analize čaura nađenih na licu mesta, da li je vršena analiza i
18 oružja iz jedinica koje su bile na lokaciji, konkretno Bratunačke i Zvorničke
19 brigade?

20 O: Da, to je tačno, iako to nije bila analiza samog naoružanja već
21 analiza tih čaura koje su ispaljene iz tog naoružanja, ako mislite na tu
22 istragu.

23 P: Mislim na istra...istragu i pušaka koje su preuzete iz prostorija i
24
25
26
27
28
29
30

1 kasarni Zvorničke i Bratunačke brigade.

2 O: Časni Sude, ja sam učestvovao u jednoj operaciji kada su uzeti komadi
3 naoružanja iz Bratunca i drugih brigada. Zatim je utvrđeno koje je to naoružanje
4 i iz njih su uzete čaure i ispitao ih je ATF. Zatim su ti komadi naoružanja
5 vraćeni u odgovarajuće jedinice i u tom slučaju nismo vršili forenzičku analizu
6 samog naoružanja, već samo čaure iz tog naoružanja. Možda je to isto.

7 P: Ja bih Vam predočila Vaš odgovor koji ste dali u predmetu *Blagojević*
8 na stranici 7209.

9 A pre toga, već nekoliko dana kolege iz Tužilaštva i ja pokušavamo da
10 nađemo zapisnik o pregledu oružja za koji sa sigurnošću obe strane znamo da je
11 izvršena i da se radi oko /sic/ pregledu oko 1.000 pušaka koje su preuzete iz
12 kasarne brigade.

13 Na pitanje gospodina Karnavasa, Vi ste odgovorili:

14 [simultani prevod] "Časni Sude, bio sam uključen u veliki deo ovog
15 procesa, koje je oružje bilo preuzeto iz Bratunačke i Zvorničke brigade, kao i
16 drugih brigada ili jedinica iz područja Srebrenice. Iz tog oružja ispaljeni su
17 hici u svrhu testiranja i prikupljene su čaure sa namerom upoređivanja. To je
18 obavio gospodin Ols sa svojim timom. Ne sećam se šta je bio krajnji rezultat,
19 ali sam razumeo da nije uspešno."

20 O: Časni Sude, slažem se sa ovom izjavom, mi razgovaramo o istoj stvari.
21 Koliko je meni poznato, to testiranje, odnosno pucanje iz ovog oružja
22 rezultiralo je sa više stotina čaura. One su ispitane i ti rezultati bili su
23 negativni. Ali ja nisam učestvovao u tom konačnom delu celog ovog procesa, ali
24 slažem se sa Vama da su rezultati bili negativni.

25

26

27

28

29

30

1 P: Odnosno, veza između oružja iz Zvorničke brigade, Bratunačke i drugih
2 brigada, sa ispaljenim čaurama koje su nađene u masovnim grobnicama?

3 O: Časni Sude, veza nije uspostavljena, koliko je meni poznato, na
4 osnovu ovog testa. Ja želim samo da se ogradim time što kažem da je nešto moglo
5 da se promeni od tog trenutka do sada, ali koliko je meni poznato, nikakva veza
6 nije uspostavljena između tih komada naoružanja i tih konkretnih čaura.

7 P: Hvala, gospodine. Ono što bih htela da Vas pitam sada, vratila bih se
8 na Vaš izveštaj koji ste sigurno sa pažnjom pročitali iz 24. avgusta 2003.
9 godine. Mislim da Vam je juče gospođica Šoljan i pokazala mapu koja je aneks
10 ovog izveštaja. Ali ako bi Vama bilo lakše da možete pratiti moja pitanja, ja
11 bih Vam dala taj izveštaj da pogledate samo jednu stranu koja se tiče brojki,
12 čisto da ne bi dolazili u situaciju da se ne... ne slažemo oko pitanja i
13 brojeva.

14 Molila bih samo poslužitelja da gospodinu Manningu dâ ovaj izveštaj.

15 Pre nego što pogledate ovaj izveštaj, ja bih htela samo da Vas pitam: u
16 svom istraživačkom radu, kada ste prikupljali podatke za ovo današnje
17 svedočenje, kontaktirali ste Kantonalni sud u Tuzli, zar ne?

18 O: Izvinjavam se. Da li biste, molim Vas, mogli da ponovite to pitanje?

19 P: Kada ste pripremali svoj izveštaj za danas i za ovo svedočenje, Vi
20 ste kontaktirali Kantonalni sud u Tuzli?

21 O: Da, tako je.

22 P: Upoznati ste sa njihovim radom i njihovim podacima?

23 O: Na osnovu te posete, mogao sam da vidim njihovu dokumentaciju, način
24
25
26
27
28
29
30

1 kako je ona strukturisana, ali nisam posebno dobro upoznat sa zakonima i sa
2 procedurama koje se sprovode u Bosni za domaća krivična dela. Ali sam pregledao
3 dokumentaciju i donekle sam se upoznao sa njihovom procedurom. Da.

4 P: Da, gospodine Manning. Ja zaista ne želim zalaziti u pravni dom... u
5 domicilno pravo, samo u akte koji su Vama prikazani, to su obdukcioni zapisnici
6 i ostalo.

7 Molila bih samo da se na... u elektronsku sudnicu stavi dokument Odbrane
8 3D265.

9 Dok dokument ne bude u sudnici, složit ćete se sa mnom da se ispred Vas
10 nalazi Vaš izveštaj od 24. avgusta 2003., koji ste pripremali za svedočenje u
11 predmetu *Blagojević*, koji Vam je dala poslužiteljica?

12 O: Da, vidim taj dokument.

13 P: Molila bih Vas da pogledate dokument koji imamo u *e-court*. To je
14 izveštaj koji 20. septembra 2004. godine Kantonalni sud u Tuzli dostavlja
15 Demografskom odeljenju Tužilaštva, uz propratnu dokumentaciju i tabele.

16 Ja bih samo molila da pređemo na drugu stranu.

17 I molila bih Vas da u Vašem izveštaju isto okrenete prvu stranu gde
18 počinje tekst i pasus sa podnaslovom "Broj osoba".

19 Ne znam, časni Sude, kako mogu uskladiti sada *ELMO* i *e-court*
20 istovremeno, ali možda bi gospodin Manning mogao samo da uzme ispred sebe svoj
21 nalaz, a da na ekranu za sve ostane *e-court*, pa ćemo tako pratiti podatke koje
22 želim da vidimo.

23 [simultani prevod] Prva strana, samo prva strana.

24 [na B/H/S-u] Prvu stranu. Prva strana gospodinovog nalaza. Ja ću Vam
25 dati ERN, 03088547. A pardon.

26 [simultani prevod] Izvinjavam se, ovo je verzija na B/H/S-u.

27 [na B/H/S-u] Prva strana, koja počinje s pasusom "Rezime sudsko-medicinskog
28 materijala ekshumacija masovnih grobnica 2001", i sledeći "Broj osoba".

29 Ako možete, gospodine Manning, svoj nalaz uzeti ispred sebe, molim Vas.

30 I pogledajte tu prvu stranu i pasus koji počinje sa "Broj osoba".

1 O: možda biste mogli da mi kažete kojim rečima počinje.

2 P: "Ovaj broj predstavlja zbir čitavih i gotovo čitavih tijela
3 pronađenih u ekshumacijama."

4 O: Da.

5 P: Nakon toga imate jednu rubriku o kojoj su poređane po redosledu
6 godine ekshumacija u periodu od 1996. do 2001., na čega se i odnosio ovaj Vaš
7 izveštaj.

8 O: Tako je. Da.

9 P: Sada bih Vas molila da pogledate na ekranu izveštaj Kantonalnog suda
10 u Tuzli za 1996. godinu, gde je godine ekshumacije 1996. ekshumirano 224 tela. U
11 Vašem izveštaju, najmanje 479. Za 1998., u Vašem izveštaju je najmanje 895,
12 izveštaju Kantonalnog suda Tuzla 433. Za 1999. godinu, u Vašem izveštaju je
13 najmanje 546 osoba iz pet masovnih grobnica ekshumirano, a u izveštaju
14 Kantonalnog suda Tuzla 155 tela iz 40 otvorenih grobnica.

15 Ja zaista ne želim dalje prolaziti kroz ove brojeve, samo bih Vas molila
16 da mi objasnite o...odakle su razlike, pogotovo što ovaj izveštaj suda Tuzle
17 potiče iz septembra 2004. godine?

18 O: Ovi brojevi koji su navedeni u mom izveštaju su iz Tribunala iz
19 vremena ekshumacija i predstavljaju tela i delove tela koji su locirani u
20 grobnicama kojima se bavio ovaj Sud. A ovaj dokument, bar koliko ja mogu da
21
22
23
24
25
26
27
28
29
30

1 pročitam, daje podatke bosanske komisije. Ja ne znam odakle ove cifre dolaze.
2 Oni očigledno kažu da je 569 grobnica otkopano. Očigledno to je znatno više nego
3 što je broj grobnica o kojima smo pričali, a sa kojima se bavio ovaj Sud. Ja
4 zaista ne mogu da komentarišem njihove cifre; mogu jedino da kažem da moje cifre
5 u mojim izveštajima predstavljaju ekshumirane grobnice kojima se bavio ovaj Sud
6 i da je MNI, odnosno minimalni broj pojedinaca predstavlja procenu Jose Pabla
7 Baraybara.

8 P: Da li biste bili samo ljubazni da pogledate u ekr... na ekranu u
9 dokument koji imamo ispred sebe. Prema gor... ako idete prema gore, drugi, treći
10 pasus, gde se ređaju izvori koji su korišćeni za ovakav rezime suda u Tuzli
11 2004. godine, pod crticom pod 2 se nalazi: spisi kantonalnog tužioca tuzlanskog
12 kantona, podaci dobiveni od [simultani prevod] od međunarodnog instituta za
13 nestala lica, [na B/H/S-u] koji je isto tako osnov podataka, odnosno nalaza
14 dostavljenih i Tribunalu, zar ne?

15 O: Časni Sude, vidim ove pojedinosti. Kad je reč o vezi sa mojim
16 izveštajem o suđenju *Blagojeviću*, ja se nisam oslanjao na dokumentaciju
17 bosanskih vlasti. Ja sam pojedinosti tog izveštaja zasnovao na podacima koje ima
18 ovaj Sud.

19 GĐA NIKOLIĆ: Ja bih samo molila treću stranu ovog dokumenta.

20 P: Ovde vidimo tabelu lokacija, brojke i grobnica, gde kaže:
21 "Identifikovane osobe iz Haških grobnica, ostale grobnice." Zadnja kol... zadnje
22 dve kolone sa desne strane. U tekstu iznad piše: "Identifikovano je hiljadu...
23 186 osoba. Na osnovu identifikacije ICMP-ja i UKC-a, identifikovano je 1.078
24 tela koja su ekshumirana u saradnji sa ICTY-em." I prema rezultatima koje
25 kantonalni sud daje, Haške grobnice, u smislu grobnica koje je obrađivao
26 Tribunal, podrazumevaju 1.078 osoba, identifikovanih. Da li Vi imate neki

27

28

29

30

1 komentar na ovo, sem onoga što ste dosada mi rekli?

2 O: Časni Sude, nisam pregledao ovaj dokument. Primetio bih da tu piše
3 "1.078 tela", ne "identifikovanih tela". Očigledno da ovi podaci nisu ono na šta
4 sam se ja oslanjao i morao bih da proverim i prateći materijal koji je vezan za
5 ovo. Ali ove cifre ne odgovaraju mom izveštaju.

6 P: Kada ste pripremali svoja zadnja dva izveštaja u 2007. godini, juni i
7 novembar, Vi ste se oslanjali samo na listu ICMP-a; je li tako?

8 O: Oslanjao sam se na podatke Međunarodne komisije za nestala lica kada
9 je riječ o broju identifikovanih i šiframa koje su njima dodijeljene. Da.

10 P: Da li je Vama poznato da je ICMP Tužilaštvu u dva navrata dostavljao
11 svoje is... liste, Demografskom odeljenju, i koje su bile u dva navrata
12 korigovane?

13 SUDIJA AGIUS: [simultani prevod] Da li ste čuli šta su Vam rekli
14 prevodioci, gospođu Nikolić? Prevodioci bi Vas zamolili da ponovite posljednji
15 dio svog pitanja.

16 GĐA NIKOLIĆ: Ja se izvinjavam. Nisam... Hvala.

17 P: Da li je Vam... Vam je poznato da nakon što su dva puta dostavljane
18 liste Demografskoj sekciji Tužilaštva, da je dolazilo do ispravke i korekcije
19 listi od strane Demografske sekcije?

20 O: Poznato mi je da su dostavljena dva kompleta podataka i Demografska
21 sekcija je obrađivala te podatke i identifikovala neka pitanja, neka područja u
22 tom materijalu. I ja poslije toga nisam imao posla sa Demografskom sekcijom i
23 ovim MKNL-om u vezi s tim, ali vidio sam rezultate toga.

24

25

26

27

28

29

30

1 GĐA NIKOLIĆ: Ja bih molila samo da se svedoku pokaže dokazni predmet
2 Odbrane 3D267.

3 P: Ja bih Vas molila, gospodine Manning, da pročitate prvi pasus, pismo
4 koje je upućeno 22. oktobra 2007. gospođi Ewi Tabeau u Demografskom odeljenju
5 Tužilaštva. Ako bi bili ljubazni naglas da pročitate jer nemam B/C/S prevod u
6 elektronskoj sudnici. Ovaj dokument imam samo na engleskom.

7 O: "Draga Ewa. U prilogu je *Excel* dosje u kojem su navedena odstupanja
8 koja ste primijetili u prethodnom spisku u izvještaju DNK u vezi sa Srebrenicom.
9 To smo razbili u dvije tabele, na jednoj su navedeni oni gdje je nužno napraviti
10 ispravke u prvobitnom spisku, a drugi ukazuje na objašnjenja za očigledna
11 odstupanja, gdje ispravke nisu potrebne ili nisu moguće."

12 P: Da li se Vaša saznanja o nekim korekcijama uklapaju sa ovim što se
13 nalazi u ovom dokumentu?

14 O: Nisam pročitao cijeli dokument, ali se slažem da je bilo odstupanja
15 koja je identifikovala gospođa Tabeau. Ona je obavijestila MKNL. Ja sam vidio
16 rezultate tog upita i pregledao sam te rezultate i mislim da u velikom broju tih
17 ispravki to nisu bile ispravke koje bi na bilo koji način uticale na moj
18 izvještaj, na moju dokumentaciju, jer to su bile... bili podaci koji nisu bili
19 uzeti u obzir i nisu bili vezani za one grobnice ili ono prikupljanje ostataka
20 na površini kojim se ja nisam bavio.

21 P: Ali je ta lista bila osnov za sačinjenje Vašeg izveštaja, i...ista ta
22 lista?

23 O: Tako je, iste dvije liste.

24

25

26

27

28

29

30

1 P: Da li je Vama poznato da su svi ti podaci sa ove liste potpuno tajni
2 zato što nisu obelodanjeni lokalnim vlastima?

3 O: Poznato mi je da je Međunarodna komisija za nestala lica dostavljala
4 te podatke kao povjerljive podatke Tribunalu. A ne znam da li su ikada objavili
5 te podatke ili dali te podatke bilo kome drugom.

6 P: Vama je poznata i misija Međunarodne komisije za nestala lica, da je
7 ona u obavezi da jednako saraduje i pomaže lokalne vlasti, sudove i posebno,
8 prema ugovoru između bosanske Vlade i ICMP-a, i rad ovog Tribunala, zar ne?

9 O: Ako govorite o bosanskoj Komisiji za nestala lica, ja sam upoznat s
10 tim da je to dio dogovora između tri entiteta ili tijela, da tako kažem. Da li
11 postoji sporazum o tome da razmjenjuju informacije, ja o tome ne mogu da
12 komentarišem. Pretpostavljam da se predviđalo da to bude jedna komisija.

13 SUDIJA AGIUS: [simultani prevod] Izvinite, gospođu Nikolić. Samo jedno
14 pitanje za svjedoka.

15 Vi i dalje... i dalje se pozivam na ovaj dokument koji vidimo u sistemu
16 elektronske sudnice. Da bi meni bilo jasno, suština toga je da bi bila još jedna
17 lista, još jedan spisak ili ne, da je bio jedan manje spisak ili jedan više?

18 SVJEDOK: [simultani prevod] Izvinjavam se, časni Sude, nisam shvatio na
19 šta mislite. Da li govorite o mom izvještaju 2003?

20 SUDIJA AGIUS: [simultani prevod] Ne, ne, ja nisam dobro objasnio.
21 Govorim o ovom dokumentu koji ste čitali. To je bilo pismo ili memorandum
22 Thomasa Parsonsa upućen gospođi Tabeau, Ewi Tabeau iz Međunarodnog suda.

23 SVJEDOK: [simultani prevod] Da, vidim sad dno ovog dokumenta.

24

25

26

27

28

29

30

1 SUDIJA AGIUS: [simultani prevod] Da. Možemo li to da vidimo?

2 SVJEDOK: [simultani prevod] Časni Sude, ovo što piše ovdje, što je
3 napisala ova osoba, možda ja ne bih trebao to da komentarišem, jer to nije jedan
4 od... jedna od grobnica koju sam ja uzimao u obzir. Jer to je lokacija
5 "Kravice", a to nije bila grobnica na kojoj je ekshumaciji radio Međunarodni
6 sud. Prema tome, ja nisam koristio te podatke.

7 SUDIJA AGIUS: [simultani prevod] Ali ono što ja Vas pitam, ako pogledamo
8 paragraf odmah iznad podataka ove osobe, piše:

9 "U jednom slučaju, glavni izvještaj je nenamjerno skinut sa spiska. To
10 se navodi u ovoj tabeli, ali ja dodajem ovde relevantne informacije za glavni
11 slučaj, kako biste kompletirali dokumentaciju."

12 Dakle, moje pitanje: da li bi to tražilo da se doda još jedna osoba na
13 taj spisak ili da se revidira spisak, da se jedna osoba izbaci?

14 SVJEDOK: [simultani prevod] Pa, ja bih rekao da se doda na spisak.
15 Glavni izvještaj je onaj koji se broji i to je u stvari /?reasocijacija/ sa
16 tijelima koja su nađena. Prema tome, to bi bilo dodavanje.

17 SUDIJA AGIUS: [simultani prevod] Hvala.

18 GĐA NIKOLIĆ: Hvala, časni Sude.

19 SUDIJA AGIUS: [simultani prevod] Hvala Vam i izvinjavam se.

20 Izvinjavam se, gospođo Nikolić.

21 GĐA NIKOLIĆ: Hvala Vama, časni Sude, na pomoći.

22 SUDIJA AGIUS: [simultani prevod] Izvolite, nastavite.

23 Gospođo Šoljan.

24

25

26

27

28

29

30

1 GĐA ŠOLJAN: [simultani prevod] Ako bismo samo mogli da zamolimo da se
2 ovaj dokument ne prikazuje u javnosti.

3 SUDIJA AGIUS: [simultani prevod] Za to smo se već pobrinuli. Hvala Vam.

4 GĐA ŠOLJAN: [simultani prevod] Hvala.

5 GĐA NIKOLIĆ:

6 P: Samo nekoliko pitanja, gospodine Manning. U Vašoj poseti 2005. godine
7 Bosni, ja sam pročitala da ste bili u poseti Federalnoj komisiji za nestala lica
8 Bosne i Hercegovine, da tom prilikom niste našli gospodina Mašovića. A da li ste
9 konsultovali arhive ove komisije vezano za ekshumacije, nestala lica, odnosno
10 što je bio i... bila i svrha Vaše misije?

11 O: Nisam konsultovao arhive. Imao sam namjeru da se sastanem sa
12 gospodinom Mašovićem, ali okolnosti su me onemogućile. A nisam pregledao arhive,
13 ne.

14 P: Znači, Vi ne znate njihove podatke koje su oni dostavili Tužilaštvu
15 vezano za nestala identifikovana lica u vezi Srebrenice za period 1996.-2007.
16 godina?

17 O: Ne znam u stvari o kojim podacima govorite, ali nisam gledao arhive.
18 Kao što sam rekao, pogledao sam materijal u Drini, u Centru za /?reasocijacije/
19 i na Kantonalnom sudu u Tuzli. Ali možda sam vidio neke podatke. Ne znam baš
20 konkretno na šta mislite.

21 P: Ali složićete se sa mnom da Federalna komisija tesno saraduje sa
22 ICMP-em za Bosnu i sa njenim ograncima, PIP-om i ostalim asocijacijama koje se
23 bave ovom problematikom?

24

25

26

27

28

29

30

1 O: Prihvatio bih to. Složio bih se, da.

2 P: Samo jedno pitanje vezano za lokacije grobnica o kojima ste sve vreme
3 govorili u svim svojim izveštajima do sada i na današnjem svedočenju. U odnosu
4 na ovu mapu koja se nalazi između Vas, ako se ne varam da je koleginica danas
5 rekla da se radi o *exhibitu* 2996, da li one pokrivaju i koje opštine? Zvornik i
6 Bratunac; je li tako?

7 O: U suštini da, proteže se od sela Pilica na sjeveru i ide skroz na jug
8 do Zelenog Jadra. Možda obuhvata još neke opštine na karti, ali u suštini to je
9 područje od Pilice do Zelenog Jadra.

10 P: A da li ste upoznati sa teritorijama opština na kojima je se protežu
11 ove lokacije i koliko opština zahvata?

12 O: Znam općenito opštine, ali ni...nisam baš upoznat detaljno. Znam kad
13 sam u opštini Zvornik, ali ne znam koje su tačno njene granice.

14 P: Ali u svakom slučaju ove grobnice ne obuhvataju više od dve-tri
15 opštine, Zvornik i Bratunac?

16 O: Poznato mi je da su u zoni dogovornosti Drinskog korpusa i da se
17 nalaze širom tog područja. Ima grobnica u blizini Zvornika i ima grobnica u
18 blizini Bratunca.

19 GĐA NIKOLIĆ: Hvala. Ja bih samo molila da se svedoku pokaže dokument
20 3D268 ili možemo i koristiti 1D449. Ja mislim da je koleginica juče pokazivala
21 svedoku ovaj dokument.

22 P: Sećate se, gospodine Manning, ovog dokumenta? Juče Vam je koleginica
23 Tapušковиć pokazala. Radi se o izveštaju Federalne komisije za nestale osobe

24

25

26

27

28

29

30

1 Bosne i Hercegovine, koja je obrađivala 11 godina period ekshumacija na 10
2 opština, gde je identifikovan broj od 4.415 lica.

3 A ja sam dobro pregledala liste na koje Vi, eto, sticajem okolnosti
4 niste imali uvida, gde se preko 400 lica kao datum nestanka vode 1992., 1993. i
5 1994. Znači, mi ponovo imamo jednu diskrepanciju u podacima koji se iznosi u
6 vezi indetifikovanih nestalih osoba pred ovim Sudom.

7 Možda da ste pogledali ove do kraja arhive, da li bi Vaš izveštaj bio
8 drugačiji?

9 O: Časni Sude, ne bi bio drugačiji. I to je jedan od osnovnih razloga
10 zašto sam se ja oslanjao na podatke o analizi DNK, podatke koje sam dobio od
11 MKNL, jer je riječ o definitivnom broju osoba. Mi u Tribunalu smo koristili
12 minimalni broj lica. Bosanske vlasti su možda brojale vreće sa tijelima ili
13 slučajeve. Ne znam da li treba to dalje da komentarišem, ali definitivni broj se
14 dobiva na osnovu analize DNK. Svako ostalo brojanje je u stvari procjena, s
15 obzirom na to da su tijela izlomljena i da nisu bili na raspolaganju svi
16 dijelovi tijela.

17 P: A Federalna komisija za nestala lica Bosne i Hercegovine, Kantonalni
18 sud Tuzla i ostali, isto tako koriste analize DNK koje potiču iz istog izvora
19 kojim ste se Vi koristili; je li tako?

20 O: Ne znam to na osnovu ovog dokumenta i ne znam za to na osnovu svojih
21 razgovara s njima. Moguće je.

22 GĐA NIKOLIĆ: Hvala, časni Sude. Ja više nemam pitanja.

23 SUDIJA AGIUS: [simultani prevod] Hvala lijepo, gospođo Nikolić, što ste
24
25
26
27
28
29
30

1 skratili Vaše unakrsno ispitivanje na ovaj način.

2 Gospodine Stojanović, izvolite.

3 Napraviti ćemo pauzu za 10 minuta.

4 Unakrsno ispituje g. Stojanović:

5 P: Dobar dan, gospodine Manning. Ja sam Miodrag Stojanović i zajedno sa
6 kolegama branimo gospodina Ljubomira Borovčanina. Ja ću kratko, samo nekoliko
7 razjašnjenja na osnovu Vašeg jučerašnjeg svjedočenja.

8 Hoćete li nam reći koliko je ukupno, gledajući ovu kartu, bilo grobnica
9 u prostoru sela Glogova?

10 O: Ako se pozovem na kartu koja je iza mene, grobnice Međunarodnog suda
11 u... koje je ekshumirao Međunarodni sud u području sela Glogova, zavisno od
12 definicije, bi se kretale od Konjević polja do ravni... Konjević polja 2 do
13 ra... od Konjević polja do Ravnice 1, 2 i Glogova 1 i 2, i možda Cerska.

14 SUDIJA AGIUS: [simultani prevod] Ono što imamo na ekranu bi moralo sada
15 da se podigne ili ono što se pojavljuje na ekranu. Možda je to direktan snimak
16 sa karte.

17 U redu. Da li Vam još treba karta, gospodine Stojanović?

18 G. STOJANOVIĆ: Časni Sude, pošto će biti još jedno pitanje vezano za
19 ovo, ja bih onda mogao da zamolim da pogledamo tu mapu i da se fokusiramo upravo
20 na ovaj donji dio mape. To je dokazni predmet P02996.

21 I ako mogu da zamolim samo donji dio mape. Upravo tako. Hvala Vam
22 najljepše.

23 P: Ako sam Vas dobro razumio, gospodine Manning, pod geografskim pojmom
24 sela Glogova možemo podrazumijevati i prostor na kome se nalaze grobnice koje
25 ste nazvali "Ravnice 1 i 2"; jesam li u pravu?

26 O: Da, uzevši u obzir da selo Glogova je u području blizu Glogova 2,
27 grobnice Glogova 2.

28

29

30

1 P: Vi ste u svom izvještaju od 27. novembra 2007. godine, između
2 ostalog, govorili i o pod-grobnicama koje ste nazvali "Glogova 7, Glogova 8 i
3 Glogova 9". Hoćete li nam samo malo detaljnije reći šta ste pod tim
4 podrazumijevali, "pod-grobnica"? U kom smislu ste je odvojili kao pod-grobnicu u
5 odnosu na osnovnu grobnicu koju ste nazvali "Glogova 1" ili "Glogova 2", u
6 konkretnom slučaju "Glogova 2"?

7 O: Časni Sude, grobnica "Glogova 2", kao što vidite na ovom snim... kao
8 što se može vidjeti na snimku, je grobnica koja je dirana, i to značajno dirana.
9 Kada je ekshumirana ova grobnica, našli su se različite stvari, različite
10 karakteristike unutar te grobnice. I kada je ta grobnica ekshumirana, to
11 područje je identifikovano kao pod-grobnica. Kako je posao na...nastavljen, to
12 se pretvaralo u jednu veću grobnicu i možda je to bio rezultat korištenja
13 buldožera ili možda rezultat korištenja traktora, kamiona koji su prolazili kroz
14 to zemljište.

15 U slučaju "Glogove 1", tu su se mogle uočiti pod-grobnice. Jedna je bila
16 iskopana prednjim dijelom utovarivača, a i kopana je pod uglom od 360 stepeni
17 u... izbacivano je zemljište. A druga je formirana u području grobnica "Glogova
18 1" ili "Glogova 2".

19 Mi smo posebno uzeli u obzir... mi smo pažljivo donijeli odluku da ne
20 pokušamo da nazivamo te grobnice pod-grobnicama jer su one dio šireg područja
21 "Glogova 1", "Glogova 2" ili "Kozluk", koje se sastoje iz tri dijela jednog
22 velikog procesa prekopavanja. Zato smo ih na kraju nazvali pod-grobnicama, a u
23 ovom slučaju se pod-grobnica može pretvoriti, u stvari, u jednu ogromnu rupu
24 iskopanu mašinama, da u njoj nema ničega.

25 Da li Vam moje objašnjenje pomaže?

26

27

28

29

30

1 P: Ono što želim da Vas pitam: da li Vi danas možete nama reći da li su
2 te pod-grobnice kopane istovremeno vremenski ili je to bilo mogućnost da su
3 kopane u različitom vremenskom periodu, zavisno od mašine koje su radile, načina
4 kopanja jame, dubine jame ili ostalih karakteristika koje ste Vi našli na
5 terenu?

6 O: Časni Sude, jedan broj izveštaja vještaka se bavi tim istim pitanjem
7 i kaže da su grobnice i pod-grobnice dio istog procesa, vremenski vrlo blizu
8 jedne drugima. Ako se pogleda snimak iz vazduha, "Glogove 2", vidi se da sve te
9 pod-grobnice su dio većeg iskopavanja koje se odvijalo u isto vrijeme. Međutim,
10 ja znam da grobnica koja se naziva "Grobnica L" u Glogovi, da postoje dokazi da
11 je ona nastala nekoliko dana nakon nastanka "Glogove 1", a u toj grobnici su
12 bila tijela 12 osoba koje su bile vezane po parovima i ubijene. Svaka od njih je
13 bila ustrijeljena metkom u grudi, a neke u glavu. Ta grobnica je konkretno
14 napravljena dan ili dva nakon grobnice "Glogova 1", međutim ona je unutar
15 granica grobnica ili grobnice "Glogova 1".

16 P: Dakle, dali bi mi za pravo da je moguće da je hronološki ili
17 vremenski, cijeneći da je to u kontinuitetu jednog procesa, te pod-grobnice
18 nastajale u nekoliko ili u par različitih dana?

19 O: Tako je. I ako bih mogao da pojasnim, kada je riječ o grobnici
20 "Kozluk", to su tri grobnice i u stvari grobnice 1 i 2 su nastale kada su
21 buldožeri kopali grobnicu 3 koja je bila veća i bacali tijela na stranu iz
22 zemlje i tlo na stranu, tako da je ona nastala u istom procesu kada je nastala
23 veća grobnica. Određena je kao pod-grobnica, nazvana je pod-grobnicom samo da
24
25
26
27
28
29
30

1 bi nam pomoglo da znamo da obrađujemo grobnicu i da znamo odakle su došla
2 tijela.

3 P: Samo da razjasnimo, ovo objašnjenje, govorili ste o grobnici
4 "Kozluk", zar ne, a ne o "Glogovi"?

5 O: Da. Naveo sam primjer "Kozluka" jer je mnogo manji i lakše ga je
6 opisati nego komplikovane grobnice kao što su "Glogova 1 i 2".

7 P: Hvala Vam. Sada bih htio da samo nekoliko riječi progovorimo o ovim
8 grobnicama koje ste nazvali "Ravnice 1 i 2". Možete li nam dati ikakvo logično
9 obrazloženje zašto su te grobnice nazvale... nazvane geografskim pojmom
10 "ravnica", a nalaze se u selu Glogovoj i postoji zaselak Ravnice, koji nije tu?

11 O: Časni Sude, lokacija grobnice je bila na Hodžići... na putu Hodžići,
12 a na našoj karti je tu pisalo "Ravnica"... "Ravnice". I mi smo jednostavno
13 smatrali da je to jedno... geografski pojam za mjesto koje je najbliže grobnici
14 i izabrali smo to ime. Nema nikakvog drugo razloga za tako nešto. Inače,
15 grobnice se ne nalaze u samom selu Glogova.

16 P: Hoćemo li se složiti da je ovo u stvari jedan lokalitet, jedna
17 padina, na kojoj su pronađena tijela i da tu nije bilo iskopavanja grobnica,
18 nego samo jednim dijelom zatrpavanja tijela koja ste tu pronašli?

19 O: Tako je.

20 P: Ova grobnica je pronađena neremećena; jesam li u pravu?

21 O: Tako je. Časni Sude, ta grobnica nije dirana, nije remećena, osim
22 prirodnim silama. Bila je izložena djelovanju prirodnih sila, ali ljudi je nisu
23 dirali.

24 P: Da li Vam je poznato, ako ste bili tamo na terenu, da li je pristupni
25 put, kojeg ste sada govorili, prohodan za tešku mehanizaciju?

26

27

28

29

30

1 O: Da, svakako jeste. Mi smo išli buldožerom i velikim kamionima,
2 prilično velikim kamionima, kroz to područje. Ali rekavši to, moram dodati da je
3 taj put očigledno u lošijem stanju kad smo ga mi koristili 2001. Ne mogu da
4 kažem kakvo je bilo stanje tog puta 1995., ali na osnovu snimka iz vazduha vidi
5 se da je on postojao i tada.

6 G. STOJANOVIĆ: Hvala.

7 Možda je ovo trenutak, časni Sude, da napravimo pauzu.

8 SUDIJA AGIUS: [simultani prevod] Hvala. Možda ćete razmišljati o tome da
9 je potrebno da napravimo još jednu posjetu terenu na osnovu onoga što ste sada
10 pitali svjedoka.

11 SUDSKA SLUŽBENICA: [simultani prevod] Ustanite, molim.

12 ... Početak pauze u 10.30h

13 ... Sjednica nastavljena u 11.00h

14 SUDSKA SLUŽBENICA: [simultani prevod] Molimo ustanite.

15 Možete sestiti.

16 SUDIJA AGIUS: [simultani prevod] Izvolite, gospodine Stojanoviću.

17 G. STOJANOVIĆ: Hvala.

18 P: Gospodine Manning, nastavićemo kod dijela koji se odnosi na pitanja
19 za grobnicu "Ravnicu", kako smo je nazvali, ili "Ravnice". Hoćete li mi dati za
20 pravo, a ja ću pokušati malo više onda da govorim, a Vi mi dajte ili ne dajte za
21 pravo, da bi išli brže, ako kažem da je prema snimcima iz vazduha dio grobnice
22 koju ste nazvali "Ravnice 1" zemljištem iskopanim sa suprotne strane puta
23 zatrpano ukupno, kao što je ovdje utvrđeno, 30 tijela, a da je naknadno, na
24 prostoru te padine, pronađeno i obi... označeno kao "Ravnice 2", još 157 tijela,
25 koji uopšte nisu ni ukopani ni zatrpani? Da li bi to bila tačna konstatacija?

26 O: Da, složio bih se sa Vama, mada bih morao da proverim te brojeve koje
27 ste naveli. Ali da, slažem se sa time.

28
29
30

1 P: Dobro. Ja neću imati problem i da provjerite sa brojevima, jer ja to
2 čitam, tako da neće... neće biti smetnja. Ali moja su...suština ovoga što pitam
3 jeste da je, prema vazдушnim snimcima od 17. jula, utvrđeno da grobnica je
4 formirana ili počinje da se formira, bolje da tako kažem jer se radi o procesu,
5 kao što ste Vi nazvali.

6 O: Vazdušni snimci navodili su na zaključak da je zemljište pomerenost i
7 uzeto sa jedne strane puta i to se videlo na slici. Ali ne verujem da su bilo
8 koja tela mogla da se vide na... na toj fotografiji.

9 P: Da l' bi mi mogli dati za pravo da su ta tijela dovezena tu, dakle,
10 nakon 17. jula i dalje u nekom procesu?

11 O: Ne bih rekao da mogu da se složim sa time a da nemam fotografiju pred
12 sobom, ali 17. bi bio datum do kog je već stvoreno... stvorena ta promena u
13 zemljištu. Tako da bi se moglo reći da je to formirano u nekom trenutku pre 17-
14 og ili na sam dan 17-og, na osnovu te slike, ali ne bih mogao da kažem da je
15 formirano posle 17-og.

16 P: Vi ne isključujete mogućnost da su možda ova tijela, govorim sada o
17 "Ravnice 2" kako smo je nazvali, možda... znači, ne isključujete mogućnost da su
18 možda donijeta i naknadno, jer tu nije bilo diranja zemljišta?

19 O: Časni Sude, moram u stvari da isključim tu mogućnost na osnovu onog
20 što je meni poznato. Grobnice se pominju kao "Ravnice 1 i 2", ali to je u stvari
21 jedna grobnica, jedan skup tela. Jedina razlika je ta što je zemlja nasuta na
22 deo tih tela. Definicija "Ravnice 1 i 2" prosto se zasniva na tome kada je i ko
23 ekshumirao tela. Ništa nije ukazivalo na zaključak da su tela sa jednog kraja
24
25
26
27
28
29
30

1 "Ravnica", ili sa drugog, bila tamo doneta u različitim trenucima. Bilo je
2 poklapanja u pogledu načina kako su tela tamo bačena i u samoj činjenici da su
3 tamo bačena i takođe kad je reč o artefaktima koji su pronađeni i koji su ih
4 povezali sa skladištem u Kravici. Tako da taj materijal je bio rasut širom
5 grobnice na jedan ujednačen način, tako da bih morao da isključim tu mogućnost
6 da su ove dve grobnice stvorene u različitim prilikama.

7 P: Imajući u vidu izvještaje patologa koji su radili ove projekte, znači
8 i gospodina Peccerellija i gospodina Clarka, hoćemo li se složiti da vrijeme
9 smrti obdukovanih tijela nije moglo biti utvrđeno?

10 O: Gospodin Peccerelli je arheolog, a ne patolog. Ali drugi patolozi,
11 uključujući i doktora Clarka, su mislim pokušali da utvrde vreme smrti, a jedan
12 od metoda koji smo koristili bili su satovi koji se sami navijaju, kao i snimci
13 iz vazduha koji su prikazivali formiranje grobnica. Morao bih da pregledam te
14 obdukcijske izvještaje, da vidim da li su eksperti naveli neko konkretno vreme
15 smrti. Svakako ne mogu da se setim da je bilo naznačeno vreme smrti bilo pre
16 pada Srebrenice ili u neko vreme znatno posle tog pada.

17 P: Mi smo ovdje imali priliku da čujemo dva svjedočenja koja su govorila
18 o aktivnostima na pokopavanju ovih tijela i ti svjedoci su naveli da su u
19 grobnicu u Glogovoj sahranjivana tijela pronađena i na drugim mjestima na
20 području opštine Bratunac i Srebrenica. I navodili su i mjesta odakle su ta
21 tijela prevožena u Glogovu. Da li Vaša iskustva to potvrđuju ili Vaša saznanja
22 to potvrđuju?

23 O: Ne mogu da komentarišem svjedočenje drugih svedoka. U "Glogovoj 1",
24 grobnica "L" je formirana posle ostatka grobnica, mislim nekoliko dana kasnije,

25

26

27

28

29

30

1 ali drugi dokazi nisu bili dostupni na osnovu kojih bih ja mogao zaključiti da
2 je bilo drugih događaja ili donošenja tela. Pokušavam da se setim neke izjave
3 ili nekih intervjuja koji bi sugerisali suprotno, ali ne mogu sada da se prisetim
4 nijedne informacije koja bi me navela da pomislim da su ta tela doneta tu u
5 različitim prilikama.

6 P: Prema podacima koje ste Vi dali u ovom izvještaju od 27. novembra ove
7 godine, ukupan broj tijela pronađenih u primarnim glo... grobnicama "Glogova 1 i
8 2" jeste 370. I moje pitanje glasi: jesu li to sve tijela nađena upravo u tim
9 primarnim grobnicama nazvanim "Glogova 1, 2" i pod-grobnice 8... 7, 8 i 9? Je li
10 to taj zbir?

11 O: "Glogova 2" trebalo bi da se smatra jednom velikom masovnom grobnicom
12 koja se sastojala od raznih delova. "Glogova 1" je nešto slično. "Glogova 2, 3,
13 4, 5, 6, 7 i 8" su jedan te isti veliki masovni grob poznat kao "Glogova 2".
14 "Glogova 1" je zasebna, a "Glogova 2" je takođe zasebna, sa ovim pod-grobnicama
15 unutar nje.

16 P: Broj identifikovanih tijela u Vašem izvještaju iz novembra, koje ste
17 nazvali "Glogova 1" i "Glogova 2", podrazumijeva i ove pod-grobnice, kao što ih
18 Vi zovete; to je suština?

19 O: Časni Sude, tela koja su locirana u "Glogovoj 1", locirana su u tom
20 delu masovne grobnice. A tela iz "Glogove 2" nalazila su se u tom delu masovne
21 grobnice. A moje cifre, morate zapamtiti, jesu samo oni koji su identifikovani
22 na osnovu DNK analize, a ne sva tela.

23 Tako da nisam siguran da li sam time odgovorio na Vaše pitanje.

24 P: Upravo tako sam Vas i pitao. Znači, govorimo o identifikovanim
25 tijelima.

26

27

28

29

30

1 Kada govorimo o grobnicama "Zeleni Jadar 5" i "Zeleni Jadar 6" -
2 označili smo ih kao sekundarne grobnice - moje bi pitanje bilo: da li, prema
3 podacima koje ste imali, možete reći da su sva tijela pronađena u te dvije
4 sekundarne grobnice premještena ili prebačena tijela ili je tu bilo i kompletnih
5 tijela, znači da je postojala mogućnost da su tu po prvi put ukopana?

6 O: U okviru "Zelenog Jadra 5 i 6" bilo je nekih kompletnih tela, ali ne
7 verujem da su mogla ranije da budu sahranjena na tom mestu, jer ta grobnica nije
8 bila formirana do septembra/oktobra 1995. Da su tela bila doneta sa nekog drugog
9 mesta, postojao bi dokaz o toj razlici u prikupljanju tela i očekivala bi se
10 znatna raspadnutost tela, a na osnovu mog iskustva, takođe i da su ih napali
11 insekti. Dakle, videla bi se razlika u telima, a nije bilo takve vrste razlike u
12 sekundarnim grobnicama "Zeleni Jadar 5 i 6".

13 P: Da li Vam je poznato da je vršena djelimična asanacija prostora pored
14 putne komunikacije, prostora Ravnog Buljina, Kamenice i Pobuđa i da li su ta
15 tijela negdje pokopana nakon događaja vezanih za prolazak dva... kolone 28.
16 divizije?

17 O: Ne znam konkretno za to. Ne, ne znam.

18 P: Da li Vam je poznato da su... da je bilo tijela u i oko samog grada
19 Bratunca i gdje su ta tijela pokopana, vezano za događaje za Srebrenicu?

20 O: Nije mi konkretno poznato da je bilo tela u području Bratunca.
21 Pokušavam da se prisetim nekih drugih dokaza o ubistvima u Bratuncu, u
22 Potočarima, ali ne, nije mi to poznato.

23
24
25
26
27
28
29
30

1 P: Da li Vam je poznato da je vršena asanacija samog mjesta Srebrenica i
2 da je bilo mrtvih tijela i da li Vam je poznato, ako... gdje su ta tijela
3 pokopana?

4 O: Pretpostavljam da su mrtvi iz Srebrenice uklonjeni, ali nemam
5 nikakve... ne znam nikakve pojedinosti u vezi sa tim.

6 P: Da li znate da postoji neka druga primarna masovna grobnica na
7 prostoru Srebrenice i Bratunca, sem "Glogove" i "Ravnice"?

8 O: Da, poznato mi je da postoje grobnice koje je identifikovala bosanska
9 komisija, Blječeva, Budak, Sandići, i da postoje i druga mesta za koje se sumnja
10 u okolini Srebrenice i Potočara i da komisija i dalje nastavlja svoj rad na
11 utvrđivanju lokacija grobnica.

12 P: Vi ne možete reći u koju od ovih grobnica su tijela, koja
13 pretpostavljate da su asanacijom terena prikupljena iz Srebrenice, sahranjena?

14 O: Nemam nikakve informacije vezane za prikupljanje tela mrtvih iz
15 Srebrenice.

16 P: Prome... pomenuli ste maloprije i jednu od grobnica koje ste nazvali
17 "Sandići". Vi niste učestvovali u radu na ekshumaciji ove grobnice; je li tačno?

18 O: Nisam učestvovao u ekshumaciji u Sandićima, ne.

19 P: To je uradila Federalna komisija u avgustu 2004. i pronašla 17
20 tijela, prema izvještaju koji su Vama dali, zar ne?

21 O: Da, slažem se s tim.

22 G. STOJANOVIĆ: Htio bih sada da zamolim, časni Sude, jer završavam sa
23
24
25
26
27
28
29
30

1 ovim pitanjima, ako možemo da pređemo na poluzatvorenu sjednicu jer ćemo
2 koristiti jedan dokumenat koji to zahtijeva.

3 SUDIJA AGIUS: [simultani prevod] Da, učinimo to. Pređimo na
4 poluzatvorenu sednicu, molim.

5 G. STOJANOVIĆ: Zamolio bih da...

6 SUDIJA AGIUS: [simultani prevod] Samo trenutak, nismo još uvek na
7 poluzatvorenoj sednici.

8 [Poluzatvorena sjednica]

9 (redigovano)

10 (redigovano)

11 (redigovano)

12 (redigovano)

13 (redigovano)

14 (redigovano)

15 (redigovano)

16 (redigovano)

17 (redigovano)

18 (redigovano)

19 (redigovano)

20 (redigovano)

21 (redigovano)

22 (redigovano)

23 (redigovano)

24 (redigovano)

25 (redigovano)

26 (redigovano)

27 (redigovano)

28

29

30

1
2
3
4
5
6
7
8
9
10
11
12
13
14
15
16
17
18
19
20
21
22
23
24
25
26
27
28
29
30

Strane 19117-19118 redigovane. Poluzatvorena sjednica.

1 (redigovano)
2 (redigovano)
3 (redigovano)
4 (redigovano)
5 (redigovano)
6 (redigovano)
7 (redigovano)
8 (redigovano)
9 (redigovano)
10 (redigovano)
11 (redigovano)
12 (redigovano)
13 (redigovano)
14 (redigovano)
15 (redigovano)
16 (redigovano)
17 (redigovano)

18 [Otvorena sjednica]

19 SUDIJA AGIUS: [simultani prevod] Sada smo na otvorenoj sednici.

20 Izvolite, gospođo Fauveau. Ukoliko želite, možete i da ponovite ovo
21 pitanje. Mislim da to nije neophodno, ali u svakom slučaju, nastavimo.

22 GĐA FAUVEAU: [simultani prevod] Što se mene tiče, mislim da ne moram
23 ništa da ponovim.

24 Da li možete, molim Vas, da pokažete svedoku dokazni predmet 5D360, što
25 je odlomak iz intervjua sa gospodinom Ostojom Stanišićem?

26 P: Dok čekamo za to, mogu li da Vas pitam da li /?je/ od maja 2007. do

27

28

29

30

1 Vašeg dolaska ovde bilo ko iz Tužilaštva Vas kontaktirao da Vas pita šta se
2 desilo sa Stanišićevim dnevnikom koji ste Vi fotokopirali u toku tog intervjua?

3 O: Pre oko šest meseci pitali su me za jedan intervju. Nije se ticalo
4 nekakvog dnevnika, a ne mogu da se setim na koga se odnosilo.

5 P: Ovde pred Vama je jedan odlomak tog razgovora sa gospodinom Ostojom
6 Stanišićem. Ono što možete da vidite u donjem delu ove prve strane, to je njegov
7 dnevnik. Gospodin Ostoja Stanišić Vam je pokazao onaj deo koji je za Vas bio
8 važan. Da li vidite? Tu je odgovor gospodina Stanišića, gde on kaže: "To je u
9 ovom delu."

10 O: Vidim taj deo intervjua, da.

11 P: A sada, dva reda niže, gospodin Ostoja Stanišić je rekao da se to
12 desilo ujutro.

13 O: Vidim to.

14 P: Da li se sada sjećate tog dnevnika koji ste fotokopirali?

15 O: Ne, ne konkretno. Prihvatam da sam ovde rekao da ću to uraditi
16 ujutro, ali ne sjećam se neovisno da sam to i uradio. Izvinjavam se.

17 P: Molim Vas da sada pogledate stranicu 4 ovog dokumenta.

18 Na ovoj stranici ste tražili od gospodina Stanišića da potpiše svaku
19 stranicu fotokopije ove... ovog dnevnika.

20 O: Da, vidim da sam rekao da ću tražiti od njega da potpiše svaku
21 stranicu fotokopije. I sjećam se nešto malo više o tom intervjuu, ali ne sjećam
22 se o čemu je bio taj dnevnik.

23

24

25

26

27

28

29

30

1 P: Ali kasnije tokom intervjua, čini se da je gospodin Stanišić rekao:

2 "Jedini put kada sam morao da dam toliko potpisa bilo je kada sam
3 izdavao potvrde za djecu u školi."

4 Da li možemo onda zaključiti na temelju toga da je gospodin Stanišić
5 zaista i potpisao svaku stranicu fotokopije ovog dnevnika koju ste Vi napravili?

6 O: Ne sjećam se toga, ali mogu to da prihvatim na osnovu onoga što ste
7 rekli. Morao bih da provjerim da li imamo kopiju tog dnevnika.

8 P: I u stvari, na osnovu onoga što vidimo, gospodin Stanišić pominje 14.
9 ujutro, ali se ne pominje godina u ovom razgovoru. Na osnovu toga se može
10 zaključiti da je dio ove bilježnice ili ovog dnevnika se odnosio na događaje u
11 Srebrenici.

12 O: Pa, pretpostavio bih to i to bi objasnilo i zašto sam to kopirao.
13 Možda sam ja bio zainteresovan za neki drugi predmet. U tom slučaju bih to
14 prihvatio za taj predmet, ali prihvatam da se to vjerovatno odnosilo na
15 Srebrenicu. Ali kao što sam rekao, ne mogu se sjetiti tog dnevnika i izvinjavam
16 se zbog toga.

17 P: Sada bih željela da Vam pokažem jedan drugi dokaz. To je 5D304. Ovo
18 je dnevnik gospodina Stanišića, ali gospodin Stanišić Vam je rekao da je datum
19 17. maj 2007. i to nije stranica 11 i to nije dnevnik ili bilježnica koju ste
20 kopirali. I mislim da Vi ne govorite srpsko-hrvatski, pa ćete mi morati
21 vjerovati na riječ.

22 Molim da se sada vratimo na prvu stranicu.

23 Ovdje ćirilicom piše "Ostoja", a to je ime gospodina Stanišića.

24

25

26

27

28

29

30

1 Molim da sada pogledamo stranicu 2.

2 Ovdje imamo njegovo potpuno ime, "Ostoja Stanišić", ime i prezime
3 napisano ćirilicom.

4 Molim da sada pogledamo stranicu 3 dokumenta. Molim da pogledamo cijelu
5 stranicu.

6 Ovdje vidite da nema potpisa, i ako pogledamo cijelu bilježnicu, cijeli
7 dnevnik, vidjet ćemo da ni na jednoj stranici nema potpisa. Da li prihvatate da
8 je... ovaj dnevnik nije onaj isti koji ste Vi fotokopirali?

9 O: Ako imate na umu da sam ja tražio da se potpišu kopije, a ne sami
10 dnevnik, a ako je to dnevnik a ja ga ne prepoznajem, bilo bi ipak dosljedno to
11 što nije potpisan, jer ja sam tražio da se kopije potpišu.

12 P: Ali kada je riječ o dnevniku Ostoje Stanišića koji ste fotokopirali,
13 Vi niste uzeli original sa sobom. On ga je zadržao i to je razlog zašto ste Vi
14 fotokopirali original.

15 SUDIJA AGIUS: [simultani prevod] Gospođo Šoljan.

16 GĐA ŠOLJAN: [simultani prevod] Ja ulažem prigovor jer je gospodin
17 Manning rekao da se ne sjeća te konkretne bilježnice i ne zna da li je ovo ta
18 konkretna bilježnica.

19 SUDIJA AGIUS: [simultani prevod] Da, gospođa Šoljan je u pravu.

20 GĐA FAUVEAU: [simultani prevod] On je rekao da se ne sjeća bilježnice,
21 ali nije rekao da se ne sjećam da li je napravio fotokopiju i uzeo original. Ja
22 to ne znam. Možda mogu da ponovim pitanje.

23

24

25

26

27

28

29

30

1 P: Kada ste Vi uzeli tu bilježnicu, taj dnevnik, da li ste na licu
2 mjesta napravili fotokopije? Kada ste uzeli od osumnjičenog ili optuženog ili
3 svjedoka, da li biste to kopirali na licu mjesta?

4 O: Pa, to je variralo. Ali u ovim okolnostima, s obzirom na ovaj kratak
5 dio razgovora koji sam pročitao, mislim da sam ja to kopirao tamo na licu mjesta
6 jer sam tražio od njega da potpiše. On ne bi potpisivao originalnu bilježnicu
7 koju je imao i ja to ne bih tražio od njega. Ja sam tražio da on potpiše kopije
8 koje sam ja zadržavao i pretpostavljam nosio sa sobom u Hag. Zato ja pr... bih
9 očekivao da njegova bilježnica, njegov dnevnik ne budu potpisani. Ali
10 fotokopirane stranice su trebale da budu potpisane.

11 P: Možete li mi reći šta ste uradili sa fotokopijama koje je potpisao
12 gospodin Stanišić?

13 O: Ne mogu jer se ne sjećam. Ali da sam uzeo te kopije, ja bih ih predao
14 u dokaze ovdje u Hagu. I po pravilu, ja bih... ako bih nakon toga što ih ponovo
15 razmotrim smatrao da oni ne predstavljaju vrijedne dokaze, ja bih ih vjerovatno
16 ipak zaveo u dokaze kao dio zbirke materijala iz tog razgovora, stavio bih na
17 njihov pečat i smjestio bih ih u Sekciju za dokaze.

18 P: A da bismo znali da li to ima bilo kakvu dokaznu vrijednost, Vi biste
19 morali koristiti prevodioca.

20 O: Ponovo, ne mogu da se sjetim konkretnih okolnosti, ali da. Kada mi je
21 prvi put pokazana ta bilježnica ili taj dnevnik, prevodilac je morao da mi

22
23
24
25
26
27
28
29
30

1 objasni šta je to, i onda kada bih se vratio i to dao u dokaze, onda bi dio
2 procesa bio da kažem: "Trebam prevod ovog dokumenta." I možda se to moglo
3 uraditi usmeno ili možda je ovaj dokument trebalo u cijelosti prevesti, i onda
4 bih tražio da ga se stavi u sistem i da se zvanično prevede. I onda bih ja
5 pregledao ili neko drugi bi pregledao verziju na engleskom.

6 P: Da ste Vi napravili fotokopije ovog dnevnika gospodina Stanišića i da
7 je gospodin Stanišić potpisao te fotokopije, da li biste se složili sa mnom da
8 bi te fotokopije bile negdje u Uredu tužilaštva, te potpisane fotokopije?

9 O: Da, ja bih se složio. Ja bih očekivao da one budu negdje u
10 Međunarodnom sudu. Pretpostavljam da mi Vi ovim naznačavate da one nisu. Ja
11 ništa ne znam o tome.

12 P: Mi u stvari nismo dobili te fotokopije. To je jedino što mogu da Vam
13 kažem. Ne mogu Vam reći da one jesu u Uredu tužilaštva ili nisu.

14 Ali imam jedno drugo pitanje za Vas kada je riječ o nečemu što je... Vas
15 je pitao moj kolega. On Vas je pitao za razgovore koji nisu snimani i to je na
16 stranicama 13 i 14 današnjeg transkripta. A Vi ste rekli da kada se dio
17 razgovora nije snimao, Vi biste onda vodili zabilješke sa tog razgovora. Kada je
18 razgovor sniman, na primer razgovor sa osumnjičenim, i kada bi se zaustavilo
19 snimanje iz bilo kog razloga, da li biste onda vodili zabilješke o tome dijelu
20 razgovora koji nije sniman?

21 O: Pa, po pravilu bih vodio i mislim da sam to i ranije rekao. Ima
22 okolnosti u kojima možda ne bih to radio. Moguće da osoba daje neke informacije,
23 neke povjerljive informacije. Vjerovatno bih i dalje zabilježio detalje tog

24

25

26

27

28

29

30

1 razgovora. Možda bi oni od mene tražili da ne pravim zabilješke. Onda bih ipak
2 vjerovatno napravio zabilješke kasnije i onda bih, ako sam to učinio, te
3 zabilješke činile dio materijala koji bih ponudio kao dokaz. Ako su bili vrlo
4 provjerljive prirode, onda bi možda bili... potpadali pod pravilo 70 ovog
5 Međunarodnog suda ili neko slično pravilo. Ali po pravilu, ja bih vodio
6 zabilješke sa razgovora ili bih zabilježio da je održan razgovor i o čemu je
7 bila riječ.

8 GĐA FAUVEAU: [simultani prevod] Hvala Vam lijepo. To je bilo sve. Nemam
9 više pitanja.

10 SUDIJA AGIUS: [simultani prevod] Sada nam je ostala još Odbrana
11 gospodina Pandurevića.

12 Gospodine Haynes.

13 Unakrsno ispituje g. Haynes:

14 [Branilac ispituje putem prevodioca]

15 P: Dobar dan, gospodine Manning.

16 O: Dobar dan.

17 P: Mjesta pokapanja na kojima ste vodili istragu podijeljena su, i to je
18 učinio Vaš tim, podijeljena su na sjeverne i južne lokalitete. Da li je to
19 tačno?

20 O: Pa, ne baš. To je samo rezultat onoga što su oni... kako oni
21 izgledaju na karti. Mi ih nismo nazivali sjevernim ni južnim lokalitetima.

22 P: Izvinite. Ja se vraćam na iskaz gospodina Rueza na početku ovog
23 suđenja; on ih je podijelio na taj način. Ali u svrhu mog ispitivanja, kada
24 budem govorio o sjevernim lokalitetima, govorit ću o lokalitetima unutar opštine
25 Zvornik. Shvatate o čemu govorim?

26

27

28

29

30

1 O: Da, shvatam. Ali da li biste mogli da budete malo konkretniji i da mi
2 kažete o kojim grobnicama je riječ?

3 P: Pa, možete pogledati kartu, ali ja govorim o grobnicama Orahovac,
4 Petkovci, Kozluk i Branjevo.

5 O: To su primarne grobnice i sekundarne grobnice od puta Čančari nagore.

6 P: Mene interesuju samo primarne grobnice.

7 O: U redu. Prihvatam to.

8 P: Možemo pogledati snimak iz vazduha, ako želite, ali da li biste
9 prihvatili da je iskopavanje, odnosno ponovno iskopavanje ovih primarnih
10 grobnica, te četiri primarne grobnice o kojima govorimo, se odigralo... sve se
11 to odigralo između 7. i 27. septembra 1995. godine?

12 O: Pa, bez provjere snimka, ja prihvatam da je prekopavanje primarnih i
13 sekundarnih grobnica bilo u septembru i oktobru. Ja to prihvatam, ali možda bih
14 trebao to pogledati.

15 P: Pa, možda bi bilo bolje da to uradimo.

16 Možemo li sada pozvati u sistem elektronske sudnice dokument P1724?

17 Izvinjavam se, treba malo vremena da se učitaju ove fotografije.

18 Ovo je Orahovac ili Lažete, mislim da ste ih Vi tako nazivali tokom
19 istrage, i mislim da ovi snimci iz vazduha, prihvatate, pokazuju dalje
20 prekopavanje zemljišta između ova dva datuma kada su napravljene ove
21 fotografije, 7. i 27. septembra. Je li tako?

22 O: Prihvatam to. Vjerovatno ima i drugih snimaka iz vazduha na kojima su
23 stariji datumi, a ovo su raniji dat... ili raniji datumi 7. septembra.

24

25

26

27

28

29

30

1 P: Ali ono što ja tvrdim je da svi ovi snimci od kasnijih datuma se
2 odnose na lokalitete na ra... u različitim područjima Bosne.

3 Možemo li sada pogledati P1417 /?P1747/?

4 Mislim da ste ovo gledali kada Vam je gospođa Šoljan postavljala pitanja
5 i rekli ste nam da je fotografija desno od 27. septembra, da ta fotografija
6 pokazuje da je zemljište prekopavano, prema ovom snimku iz vazduha. Je li tako?

7 O: Tako je.

8 P: Prema tome, logički zaključak bi bio da nije prekopavano 7.
9 septembra, ali je prekopavano do 27. septembra?

10 O: Da, prihvatam to.

11 G. HAYNES: [simultani prevod] I na kraju, možemo li pogledati P1763?

12 P: Ponovo, ne sjećam se kad Vam je gospođa Šoljan pokazala ove
13 fotografije tokom Vašeg glavnog iskaza, ali nadam se da ćete se složiti da
14 lijevo vidimo neko prekopavanje zemljišta, ali desno vidimo mnogo veće
15 prekopavanje zemljišta do datuma koji je stavljen na ovu fotografiju u vrijeme
16 kada je ona napravljena, 27. septembra?

17 O: Da, prihvatam to.

18 P: Dakle, u određenoj fazi od 7. septembra, na osnovu Vaših analiza ove
19 fotografije, došlo je kasnije do prekopavanja do 27. septembra. Je li to tačno?

20 O: Pa, svakako je to prekopavano do 27-og. Moguće da se taj proces
21 nastavio i nakon 27-og, ali ovaj snimak pokazuje da je ova grobnica značajno
22 dirana i prekopavana između ova dva datuma.

23 P: Da li mogu na osnovu odgovora koje mi dajete pretpostaviti da ste Vi
24
25
26
27
28
29
30

1 zadovoljni tumačenjem ovih snimaka iz vazduha? Prihvatate da su oni u toj... u
2 tom stanju koje se navodi?

3 O: Pa, časni Sude, svakako nisam tumač snimaka iz vazduha, ali gledajući
4 ove jednostavne fotografije i na osnovu nekih saznanja o samom terenu, mogu
5 jasno da kažem da postoji značajna razlika između jednog i drugog snimka. A ja
6 znam da oznake na zemlji, koje se ovde vide, odgovaraju mnogim oznakama na ovom
7 snimku. Ja nisam tumač snimaka iz vazduha, ali kao laik mogu da kažem da postoji
8 razlika između ova dva snimka.

9 P: Ovo nije slučajno pitanje, gospodine Manning. Mi ćemo uskoro doći do
10 drugih snimaka za koji trenutak, ali ovi snimci sami daju svoj komentar. Oni
11 koji su napravili te snimke, stavili su svoj komentar.

12 Da li su ti koji su napravili te snimke ikada održali briefing
13 objašnjavajući Vam kako su to uradili, kakvim metodom, koje su tehnike
14 koristili?

15 O: Časni Sude, ja shvatam da je ovo bilo ili jeste materijal po pravilu
16 70 i ne znam do koje... u kojoj mjeri mogu da govorim o tom aspektu.

17 P: Odgovorite nam onda na ovo pitanje: da li ste se ikada sastali s
18 nekim ko je tumačio ove fotografije?

19 O: Ja ne pokušavam da izbjegnem...

20 SUDIJA AGIUS: [simultani prevod] Ja mislim da možete odgovoriti na ovo
21 posljednje pitanje.

22 SVJEDOK: [simultani prevod] Časni Sude, kao što sam rekao, ja nisam
23 siguran kakav je status ovih fotografija. Ja nikada nisam razgovarao niti
24 saradivao sa bilo kim ko je tumačio ove fotografije ili stavio ove oznake na
25 fotografijama.

26 G. HAYNES: [simultani prevod] Hvala Vam.

27

28

29

30

1 P: Sada bih Vas zamolio da pogledate P1801 i to je četvrti lokalitet
2 koji se nalazi na sjeveru u Branjevu.

3 Vidjeli ste ovo ranije. Ovo je fotografija na kojoj, po Vama i po
4 riječima gospodina Rueza, da budemo fer, tvorac ovih slika je stavio neke
5 komentare. Pod tim mislim "aktivnosti iskopavanja". Zatim lijevo, ovu strelicu,
6 piše "novoiskopani rov". A u uvećanoj sličici piše "prednji i zadnji punjač...
7 utovarivač i kašika... trag kašike".

8 Na osnovu Vašeg prethodnog odgovora, ja zaključujem da Vam nikada niko
9 od onih koji su Vam dostavili ove fotografije nisu rekli kako su došli do ovih
10 zaključaka o tome šta je prikazano na ovim snimcima i ovoj aktivnosti
11 iskopavanja koja je navedena ovdje.

12 O: Ja sam razgovarao sa nekim ljudima koji su dostavili ove snimke. To
13 je teško pitanje za odgovoriti, jer ako su oni imali pristup ovim snimcima i...
14 naime, snimcima koji su pokazivali mašine i rovove, onda je to ukazivalo na
15 aktivnost iskopavanja.

16 Kada sam ja dobio ove snimke, na njima su već bile ove oznake i onaj ko
17 je dostavio ove slike je rekao "ovo pokazuje da je iskopan rov", na osnovu
18 njihovih saznanja ili snimaka koje su imali na raspolaganju.

19 P: Ja ne želim da budem sitničav, ali pitam se da li biste mogli da
20 odgovorite, da nam objasnite Vaš odgovor koji ste dali u redovima od 17 do 19.
21 Vi ste rekli:

22 "Nikada nisam razgovarao niti sarađivao ni sa kim ko je tumačio ove
23 snimke i ove oznake na snimkama."

24 O: Upravo tako. Ja sam razgovarao sa sljedećom osobom u lancu. Ali da li
25
26
27
28
29
30

1 sam imao razgovore sa tim ljudima? Jesam. Da budem jasan, neki od tih ljudi su
2 se... koji... su možda obavili taj posao, vodili tu istragu, ali ja to ne znam.

3 G. McCLOSKEY: [simultani prevod] Gospodine predsjedavajući, sada smo na
4 tačci kada gospodin Manning, kao što je rekao, govori o nečemu što ima veze sa
5 onim ko nam je dostavio ove snimke, a ta informacija je zaštićena po pravilu 70.
6 I mislim da je to shvaćeno.

7 SUDIJA AGIUS: [simultani prevod] Mislim da je otišao i van toga.

8 G. McCLOSKEY: [simultani prevod] Da, mislim da jeste ranije. I zvuči kao
9 da smo sada na našem putu...

10 SUDIJA AGIUS: [simultani prevod] Da, da. Upravo tamo idemo.

11 Gospodine Haynes.

12 G. HAYNES: [simultani prevod]

13 P: Onda da se koncentrišemo na ovaj snimak na trenutak, gospodine
14 Manning. U ovoj kućici koja se nalazi u centru slike je jedan trag u obliku
15 potkovice oko zgrade na imanju.

16 O: Jeste.

17 P: A uvrh te potkovice su neke zgrade na imanju. Da li se slažete s tim?

18 O: Da, u lijevoj strani snimka i na dnu.

19 P: Hvala za to pojašnjenje. I vidimo, ako sada idemo 45 stepeni prema
20 toj potkovicici, vidimo neke kamione ili tragove. Da li se slažete? Vi ste to
21 rekli, to je nešto što ste Vi tumačili, niko drugi.

22

23

24

25

26

27

28

29

30

1 O: Da, to je kamion koji se kreće od centra snimka prema vrhu lijevo ili
2 prema gornjem lijevom uglu. I ja sam to tako tumačio gledajući ovu sliku jer je
3 tu riječ u stvari o tragovima vozila, da.

4 P: Hvala. I u povećanoj slici, možemo da vidimo na dužoj strani ove
5 potkovice da je tu sabrana... da su tu neki objekti sakupljeni i neko je odlučio
6 da to nazove "prednjim utovarivačem".

7 O: Da.

8 P: Mi možemo da to dalje uvećamo. I da li biste Vi mogli da nam kažete
9 da je riječ o prednjem utovarivaču?

10 O: Pa, na osnovu ove slike, ne.

11 P: Ako sada to povećamo još nekoliko puta, šta biste Vi na to rekli?

12 O: Pa, ja sam gledao ovaj postupak i ovo izgleda kao vozilo. Ne mogu da
13 kažem da li je riječ o prednjem utovarivaču.

14 P: To je vrlo, vrlo pošteno od Vas, gospodine Manning.

15 Ako pogledamo sada lijevu stranu, onaj ko Vam je dostavio ovu
16 fotografiju i napisao mali komentar "novoiskopani rov", da li i Vi kao i ja
17 vidite jedan tana... jednu tanku bjeličastu liniju koja ide sjever-sjeverozapad
18 između drveća i pooranih polja?

19 O: Ja u stvari mislim da je to jedno veće područje. Kada iskopate rov,
20 onda vadite zemlju iz rova i stavljate je sa strane, tako da mislim da mi vidimo
21 rov u sjeni ovog tla koje je iskopano iz rova. Ali ponovo, to sam samo ja koji
22 gledam to na ovoj fotografiji.

23

24

25

26

27

28

29

30

1 P: U redu. Dajte da idemo dalje.

2 Možemo li pogledati sada P1800? Hvala.

3 Da li biste se složili da je ovo isto područje ali iz malo drugačijeg
4 ugla i malo niže?

5 O: Da, to je ista oblast. To je Branjevo, vojna ekonomija.

6 P: Da. Ali nije tako visoko kao onaj... ona druga slika, nije mnogo
7 iznad, izgleda. Da li sam ja shvatio tačno ono što ste Vi rekli da je ovo žuto
8 što je napisano na slici, da je to tu stavio neko iz Kancelarije tužilaštva?

9 O: To je tačno.

10 P: Negde onda postoji i kopija ove slike bez tog... bez tog žutog
11 teksta. Da li ste Vi videli jednu takvu fotografiju?

12 O: Jesam.

13 G. HAYNES: [simultani prevod] Hvala. Da li možemo sada pređemo opet na
14 "potkovicu", molim?

15 P: Na vrhu "potkovice", baš ovde gdje je taj put, da li vidite neki
16 predmet ili neko vozilo?

17 O: Govorite o putu koji vodi od vrha slike do "potkovice", kako je Vi
18 zovete?

19 P: Da. To je u donjem levom uglu raskrsnice. Tamo možete to da vidite,
20 zar ne? Da li vidite nešto što izgleda kao da je nekakvo vozilo?

21 O: Pretpostavljam da mislite tamo gde se gornji deo "potkovice" ukršta
22 sa putem. Tamo izgleda da ima nečega. To bi moglo da bude neko vozilo. Moglo bi
23 da bude okrenuto i ka raskrsnici, ali nisam siguran.

24

25

26

27

28

29

30

1 P: Pa, to je baš u potpuno istom položaju kao i predmet koji je neko
2 nazvao utovarivačem i bagerom u ranijoj fotografiji, zar ne?

3 O: Ne znam. Morao bih da uporedim te dve fotografije. Takođe bih rekao
4 da, na osnovu mog iskustva sa korišćenjem ovakvih slika, s obzirom na ugao, neke
5 stvari mogu da budu skraćene. Imali smo nekad poteškoća sa lociranjem grobnica,
6 jer bi na slici izgledalo da je pored nekog drveta, a u stvari je bilo nekoliko
7 desetina metara dalje. Ali ne prepoznajem ovde bager ni utovarivač, ni...niti na
8 ovoj fotografiji niti na onoj prethodnoj.

9 P: Hvala. Moram ovo da Vas pitam jer nećemo čuti svedočenje od osobe
10 koja je ovo odredila, tako da Vi i ja moramo da uradimo najbolje što možemo, kao
11 i Sud u celini.

12 Možemo li sad, molim, da vidimo P1798?

13 Ovo nije snimak iz vazduha u smislu da nije snimak koji nam je predat u
14 skladu sa pravilom 70. Mislim da je ovo fotografija snimljena iz helikoptera u
15 kome je verovatno leteo gospodin Ruez i izgleda kao da je snimljeno zimi.

16 Možete li da nam pomognete i da nam kažete kada je snimljena ova
17 fotografija?

18 O: Da, imate pravo da je gospodin Ruez bio u helikopteru *Black Hawk*. To
19 je bilo u zimu, verovatno krajem 1995. ili početkom 1996., ali ne mogu tačno da
20 se setim. Postoji druga fotografija gde se helikopter sleće na vojnu ekonomiju.

21 P: Hvala. To nije baš najjasnija fotografija, ali Vi ste bili na
22
23
24
25
26
27
28
29
30

1 ekonomiji Branjevo. I u ovoj "potkovici" možemo da vidimo neke krupne objekte
2 koji izgledaju kao vozila. Jedno je crveno, a drugo je zeleno, bar koliko ja
3 mogu da vidim. Da li ih Vi vidite?

4 O: Vidim neke forme, ali ne mogu na osnovu toga da kažem da su to
5 mašine. Pokušavam da se setim kada sam bio tamo.

6 P: Pa zato sam i ukazao na to da ste bili tamo. Kada ste bili tamo,
7 kakve su to bile mašine na ekonomiju Branjevo kada ste Vi bili tamo?

8 O: Ne znam. Nije korišćena kao farma za uzgoj svinja. Ne bih rekao... Ne
9 mogu da se setim. Ne bih želeo da kažem da mogu ili ne mogu da se setim.

10 P: Da li možete da vidite ovde neka druga vozila na putu u dvorištu na
11 toj fotografiji?

12 O: Vidim nešto što izgleda kao dva vozila koja su na putu i koja se
13 približavaju "potkovici". Mislim da je jedno vozilo plavo i neko druge boje, ali
14 ne bih mogao reći da su crveno ili zeleno ili plavo i da je to na vozilu. Složio
15 bih se da to može biti tako, ali koliko se ja sećam, to je ekonomija, ona nije
16 bila u upotrebi.

17 G. HAYNES: [simultani prevod] I naposljetku, možemo li, molim Vas, da
18 pogledamo i P1802?

19 P: Na ovoj fotografiji, gospodine Manning, zaista bih bio zainteresovan
20 da se koncentrišete na ovo područje na ivici šume, baš tamo gde počinje uzorano
21 polje i gde su bele oznake koje možemo da vidimo na zemljištu svuda. To je
22 prilično slično onome što se vidi na snimku od 27. jula, zar ne?

23 O: Izvinjavam se, moraćete da budete konkretniji kad mislite na
24 područje. Još uvek govorite o "potkovici"?

25

26

27

28

29

30

1 P: Ne. Govorim o području pri donjem levom uglu fotografije, gde je
2 granica šume i uzoranog polja i područja za koje se kaže da je to dokaz da je
3 nedavno tu kopano.

4 O: Da, lokacije grobnice. Da.

5 P: Tu možemo da vidimo sličnu belu liniju, bela područja na ovoj
6 fotografiji, koje kao da potiče od slične vrste foto-aparata kao i na slici od
7 27. jula, zar ne?

8 O: Da, ovo je vazdušni snimak isti kao i onaj prethodni.

9 P: Da li biste se složili da ono što nas ovde zanima da to područje
10 izgleda skoro isto kao i ono što se vidi na fotografiji od 27. jula?

11 O: Izgleda slično, da. Ne bih mogao na osnovu ove fotografije da kažem
12 da li postoji neka značajna razlika, pogotovu s obzirom na kvalitet prethodne
13 slike, ali slažem se da to isto područje, da tu ima razlike, da je nešto dirano.

14 P: Kao što sam rekao, gospodine Manning, mi nećemo sada zalaziti u
15 tehniku ili ekspertizu osobe koja je tumačila fotografiju načinjenu 27. jula,
16 ali da li biste se složili sa mnom da, ako se ona uporedi sa drugim
17 fotografijama koje imamo, drugim fotografijama ekonomije u Branjevu, da ono što
18 sugeriše slika od 27. jula jeste da je... dokaz, kad je reč o kopanju, nije
19 konačan ili da se čak može reći da se tu nešto uobražava?

20 O: Ne, ne bih se mogao složiti s Vama. Ja mislim da se tu vidi da je
21 nešto dirano na toj slici i da se to poklapa sa lokacijom masovne grobnice koja
22 je otkopana 1996.

23

24

25

26

27

28

29

30

1 P: Mene samo tu brine datum. Da li je moguće da je to već bilo pre 17.
2 jula?

3 O: Izvinjavam se, nisam ovo najbolje razmeo. Ova slika od 17. jula, tu
4 se vidi neko diranje zemljišta.

5 P: I to diranje, utvrđeno je da je to postojalo kad je fizički na
6 zemlji; da li je to tačno?

7 O: Da.

8 P: A slika od 27. jula ne pokazuje da je nešto više dirano ili da se to
9 bolje vidi nego na ovoj slici?

10 O: Ne bih rekao da to možemo reći, ali zemlja je dirana ovde na slici od
11 17. jula.

12 SUDIJA AGIUS: [simultani prevod] Pre nego što nastavite i pre nego što
13 zaboravimo, u redu 20 na prethodnoj strani, strani 62, trebalo bi da piše "ne
14 može se tačno reći". Da.

15 G. HAYNES: [simultani prevod]

16 P: Preći ću na nešto drugo, gospodine Manning, jer sam obećao da se neću
17 dugo zadržati u ovom ispitivanju.

18 Koju je tehniku koristila Međunarodna komisija za nestala lica kako bi
19 izračunala približni broj osoba?

20 O: Verovatno i nisu. Moja definicija minimalnog broja pojedinaca, to je
21 termin koji koriste antropolozi koji su konkretno uključeni u proces
22 prebrojavanja ostataka kostiju. Međunarodna komisija za nestala lica možda je
23 koristila taj metod u svom radu. Ja sam se samo bavio sa rezultatima na osnovu
24 analize DNK što, po mom mišljenju, ne bi moglo da se opiše kao minimalni broj
25 pojedinaca, kao jedan sasvim konkretan izraz.

26

27

28

29

30

1 P: Čak i kada koristite analizu DNK kao sredstvo istrage, važno je da
2 postoji neka osnova za izračunavanje minimalnog broja pojedinaca, zar ne?

3 O: Možda ako koristimo broj "najmanji mogući broj", to jest jasno mi je
4 sada cepidlačenje, ali ja sam shvatio da je proces koji koristite antropolozi,
5 dakle, najmanji broj pojedinaca.

6 P: Da budemo sasvim iskreni, puno tela koja su otkopana bila su samo
7 delovi tela, zar nije tako?

8 O: Da, tako je.

9 P: A osim ukoliko nemate neku osnovu da isključite mogućnost da se neki
10 delovi tela dvaput ubroje, to ne možete da isključite kao mogućnost, čak i uz
11 DNK analizu, zar nije tako?

12 O: Pa, nikad ne možete da isključite šta?

13 P: Postavljeno Vam je pitanje pre neki dan, gospođa Tapušковиć Vam je
14 postavila to pitanje, gde Vam je... kada Vam je pokazala da u odnosu na
15 prebrojana tela koja su bila deo rezultata istraživanja Međunarodne komisije za
16 nestala lica, postojala su tri moguća identiteta. Da li se toga sećate?

17 O: Da, sećam se. Govorili smo o nečemu što sam ja shvatio da su
18 srodnici, braća ili u ovom slučaju sestre, čini mi se.

19 P: Da, moguće. Ali isto tako moglo bi biti i da tamo gde se taj
20 identitet javlja više puta, da je to što su različiti delovi istog tela izvađeni
21 i naravno DNK rezultati bili bi povezani sa tom porodicom, zar ne?

22 O: U slučajevima kada je bilo dva, tri ili više mogućnosti, morate imati
23 na umu da protokol DNK bi bio jedinstven, tako da biste onda rekli da taj jedan
24 protokol DNK, bilo da je to jedno telo ili deset različitih delova istog tela je
25 jedinstven. Moglo bi biti da je taj pojedinac jedan od troje ljudi, ali ključ

26

27

28

29

30

1 jedinstvenosti toga je da... jeste upravo taj DNK broj protokola. Ukoliko je
2 drugi brat testiran, on bi imao drugi broj protokola i oni bi još uvek rekli da
3 je to možda jedan od njegove braće.

4 P: Baš tako. Ali i suprotno je podjednako tačno. Dakle, možda iz ruke
5 dolazi DNK podatak koji je povezan sa jednom porodicom, a onda i neka noga koja
6 takođe daje istu DNK, tako da ne bismo mogli da isključimo mogućnost da to što
7 je pronađeno predstavlja dva različita dela istog tela koji su dvaput ubeleženi.
8 Zato nam je potrebno ono računanje minimalnog broja pojedinaca.

9 O: Nisam stručnjak za DNK, ali mislim da je to netačno u pogledu
10 činjenice da je DNK protokol jedinstven. Dakle, čak i ukoliko je to ruka jednog
11 brata i noga drugog, teškoća je onda u tome da se to poveže sa uzorcima krvi
12 koje je dala... koje su dali članovi porodice. I tu onda se javlja ta
13 nesigurnost o kome je reč.

14 Ali iz te ruke bi bio izvađen određeni tip DNK, a iz noge drugog
15 pojedinca, čak iako je to njegov brat, bio bi rezultat potpuno drugačiji. Ako
16 biste probali onda to da povežete sa uzorcima krvi od majke ili oca, mogli biste
17 da kažete -ja nisam ekspert, moram da naglasim - mogli biste da kažete da su oni
18 srodnici, da su oni potomci tih roditelja ili tog jednog roditelja. Ali opet, ta
19 ruka bi bila jedinstvena, a i ta noga. Ako je to isto telo, onda bi oni imali
20 istu DNK šifru pa bi to onda bilo stavljeno zajedno.

21 P: I zato tamo vidimo različite brojeve Međunarodne komisije za nestala
22 lica, gde se pominju... pominju iste mogućnosti za identitet, zar ne?

23 O: Iste... isto telo daje tu mogućnost, ali... ali ne i isti broj iz
24
25
26
27
28
29
30

1 ICMP-a, broj protokola ICMP-a bi bio drugačiji.

2 P: Moramo se složiti da se oko toga ne slažemo, ali da nastavim dalje.

3 Da li Vam je bilo poznato kakvi su bili standardi za računanje

4 minimalnog broja pojedinaca koje je koristio gospodin Baraybar?

5 O: Da, bilo mi je dobro poznato kakav je bio taj proces, bar koliko

6 laiku može biti poznato. Kroz ceo proces ja sam mu pomagao u njegovim

7 računanjima tako što sam mu davao podatke.

8 P: Da li ste znali da standard koji je korišćen za procenjivanje

9 minimalnog broja pojedinaca, koji je koristio gospodin Baraybar, nije bio isti

10 kao onaj koji je koristio gospodin Haglund?

11 O: Ne mogu da se setim. Nisam čak ni siguran da je gospodin Haglund dao

12 minimalni broj pojedinaca. Možda i jeste, ali ja nisam bio uključen u taj proces

13 sa doktorom Haglundom.

14 P: Znači, kad ste sabirali ove brojeve, korištena su tri različita

15 standarda, gospodina Haglunda, gospodina Baraybara i DNK rezultati iz ICMP-a?

16 O: Ne. U moja ranija tri izveštaja sve se zasnivalo na radu gospodina

17 Baraybara, a on je možda koristio i koristio je podatke od ekshuma... iz

18 ekshumacija iz 1996. A moj konačni izveštaj za ovo svedočenje u potpunosti se

19 oslanja na analizu DNK i ne meša druge metode brojanja. Samo se oslanja na DNK

20 proces koji je radio ICMP.

21 P: Sada bih želeo samo da se kratko osvrnemo na još jednu temu i mislim

22 da ćemo to završiti u sledećih desetak minuta.

23 Razgovarali smo malopre o snimcima iz vazduha. Da li ste ikada videli

24 neki snimak iz vazduha nekog pogubljenja koje je u toku?

25

26

27

28

29

30

1 O: Ne, nisam.

2 P: A kad je reč o Vašem učešću u istrazi, da li je to uključivalo i Vaše
3 učešće u fizičkoj ekshumaciji tela?

4 O: Ja sam aktivno učestvovao u tom procesu, ali moj stav je bio da ja
5 nisam arheolog. Nisam ja kopao, nisam ja vadio tela. Svakako sam ih nosio. Ali
6 uopšteno rečeno, ukoliko je bilo nešto što je od interesa za nas u grobnici, oni
7 bi me pozvali, to bi mi pokazali, mi bismo o tom razgovarali, oni bi to
8 izvadili, onda bi obradili. Ali sam bio aktivno uključen u taj proces. I jednom
9 kad je to bilo ubeleženo, možda sam i ja to i uzeo taj artefakt i odneo ga, a
10 zatim sam to možda se time bavio i u mrtvačnici.

11 P: A Vi ste se namučili, ja mislim, prilično kada Vas je gospodin Meek
12 unakrsno ispitivao da naglasite koliko ste bili poštteni, fer i objektivni kada
13 ste obavljali razgovore sa mnogim svedocima i osumnjičenima koje ste... sa
14 kojima ste razgovarali. To je tačno, zar ne?

15 O: Ja sam objasnio gospodinu Meeku da je to način na koji sam ja vršio
16 svoju dužnost.

17 P: Da li biste se složili sa mnom da je deo Vašeg stila intervjuisanja
18 da osumnjičenog ili svedoka dobro upoznate sa materijalom koji imate na
19 raspolaganju?

20 O: Časni Sude, ovo je opet prilično uopšteno, ali ukoliko sam u poziciji
21 da kažem osumnjičenom neke stvari, onda ih... onda ću mu to i reći. To ne znači
22 da ako imam neku informaciju, da ću toj osobi reći da imam tu informaciju. Rekao
23 sam da ne bih lagao. Nije uvek ni takav slučaj da bih im rekao sve što znam ili

24

25

26

27

28

29

30

1 sve što imam na raspolaganju. Ali opet, to je vrlo uopšteno.

2 P: A šta je laž? Da li je laž reći nešto što nije istina, znajući pri
3 tome da nije istina?

4 SUDIJA AGIUS: [simultani prevod] Izvolite, gospođu Šoljan.

5 GĐA ŠOLJAN: /prevod engleskog transkripta: "Prigovor, časni Sude."/

6 SUDIJA AGIUS: [simultani prevod] Gospodine Haynes.

7 G. HAYNES: [simultani prevod]

8 P: Rekli ste gospodinu Meeku juče da se sećate da ste obavili razgovor
9 sa čovekom po imenu Milorad Bračaković /?Birčaković/. Pokazaću Vam intervju sa
10 njim za nekoliko trenutaka da biste se prisetili.

11 Da li se sećate koji je on položaj imao u Zvorničkoj brigadi?

12 O: Ne sasvim konkretno. Možda je bio u inženjeriji ili je bio
13 bezbednjak, ali morao bih da proverim.

14 P: Bio je vozač. Da li Vas to možda... da Vam osvežava sećanje?

15 O: Da.

16 P: Da li se sećate tog intervjuja dovoljno dobro da možete da se setite
17 da li je on bio jedan od onih ljudi koji su bili zastrašeni i prepadnuti zbog
18 tog procesa, kao što ste nam ranije danas pomenuli da su neki bili?

19 O: Ne bih rekao. Sećam se nejasno tog intervjuja. Ukoliko bih ga
20 pročitao, sigurno bih se setio, ali ne. Ukoliko je neko bio u takvom stanju, ja
21 bih ih generalno uverio da su oni pozvani. Ako bi me pitali da li će biti
22 uhapšeni, ja bih rekao ne. Ali morao bih da pročitam intervju sa gospodinom
23 Bećirevićem /?Birčakovićem/.

24

25

26

27

28

29

30

1 P: Reći ću Vam pre nego što Vam pokažem intervju. Intervju je obavljen
2 sa njim kao sa osumnjičenim. Da li se sećate šta su bile osnove za to da ga
3 tretirate kao osumnjičenog?

4 O: Ne, ne sećam se.

5 G. HAYNES: [simultani prevod] Možemo li, molim Vas, da pogledamo u
6 elektronskom sistemu sudnice 7D702?

7 P: Malo je zbrkano, gospodine Manning, prva strana ovog intervjuja je
8 strana 2, ali takav je život ponekad. Ja samo želim da pogledamo stranu 2 i prva
9 dva-tri odgovora, odnosno replike.

10 Jasno je, na osnovu toga, da Milorad Birčaković nije imao sa sobom
11 advokata u toku ovog intervjuja, da ga niko nije zastupao, zar ne?

12 O: Da, on navodi da nema advokata. Onda ja s njim razmatram tu mogućnost
13 da on traži prisustvo advokata.

14 P: Da li sećate da li mu je u bilo kojoj fazi rečeno za šta se on u
15 stvari sumnjiči?

16 O: Da. Rečeno mu je i to kažem ne zato što se sećam, već sam ga
17 upozorio. Ja bih zatim rekao da se sumnjiči da je on učestvovao u zločinu u
18 Srebrenici i možda bih i sa više pojedinosti rekao šta se pod tim podrazumeva.
19 Ja bih mu generalno tako nešto uradio. Ja bih mu objasnio o čemu hoćemo da
20 razgovaramo sa njim.

21 P: A zločin u Srebrenici, to bi podrazumevalo genocid pretpostavljam,
22 zar ne?

23 O: Pa, to bi podrazumevalo istragu u vezi sa Srebrenicom. To bi moglo da
24 bude bilo šta u vezi sa zločinima koji su tamo počinjeni, uključujući i proces
25 premeštanja leševa i ponovnog sahranjivanja.

26 G. HAYNES: [simultani prevod] Voleo bih da pređemo na stranu 19, i na
27
28
29
30

1 svu sreću isto... ista strana na engleskom i u verziji na B/H/S-u.

2 Izvinjavam se. Sada mi je skrenuta pažnja da pošto je ono strana 2, da
3 je onda strana 18. Da, evo. Piše 19 pri vrhu strane.

4 P: Ovo je ono što ste mu Vi rekli. Mislim da ste se složili sa mnom, to
5 je tipično kako ste Vi započinjali intervjuje. Možete li da vidite negde
6 otprilike trećinu niže?

7 "Ja ću Vam postaviti pitanja u vezi sa ubistvima i sa organizovanjem
8 ubistva nekoliko hiljada ljudi.

9 Pre svega, želim da razumete nešto. Imamo deo svedoka, imamo i preživjele
10 na koje je neko pucao, imamo snimke iz vazduha otkopavanja zemlje, konfiskovali
11 smo i dokumente iz Zvorničke brigade i Bratunačke brigade, imamo mnogo ljudi iz
12 ovih brigada iz Drinskog korpusa sa kojima smo obavili razgovore. Imamo i
13 dnevnike.

14 Ono što želim da shvatite to je da je veoma važno da govorite istinu.
15 Ukoliko pokušate da sakrijete od nas sve šta se desilo ili da prikrijete svoj...
16 svoje učešće u onome što se desilo ili ono što znate o tome, ja mogu da dokažem
17 da lažete. Hoću i da Vam stavim do znanja da je ovo Vaša prilika da sada kažete
18 istinu.

19 Ja sam lično ekshumirao tela hiljada i hiljada muškaraca i dečaka iz
20 Kozluka, sa vojne ekonomije u Branjevu, kod brane, kod fabrike u Karakaju, iz
21 Pilice, iz doma u Pilici, iz skladišta u Kravici i iz Orahovca."

22

23

24

25

26

27

28

29

30

1 Zašto ste mu to rekli?

2 O: Pa očigledno, želeo sam da mu stavim do znanja da imamo mnogo
3 informacija i da je u njegovom interesu da kaže istinu. Očigledno je da sam ja
4 vodio intervju. I ja sam sumnjao da će on lagati, kao što su mnogi od njih
5 lagali, i želeo sam da mu dam što više mogu informacija koje smo imali.

6 Moram da prokomentarišem dve stvari. Ja nisam bio prisutan na
7 ekshumacijama na ovim grobnicama, a Vi ste me pitali i za vazdušne snimke
8 pogubljenja. To očigledno nije tačno. Kada sam govorio o vazдушnim snimcima
9 pogubljenja, na fotografijama vojne ekonomije Branjevo može da se vidi nešto što
10 ja verujem da znam da su tela i smatram da, kao jedan validan komentar, ta slika
11 pokazuje tela koja i... tela pogubljenih ljudi, ljudi koji jesu bili pogubljeni.
12 Ne znam zašto sam pomenuo da sam ja lično ekshumirao ta tela, pošto sam znao da
13 nisam bio tamo 1996. Rekao bih da nisam proverio ovaj intervju, nisam proverio
14 snimljenu traku, ali prihvatam većinu stvari koje su ovde rečene. Vidim da
15 nedostaju jedna ili dve reči, ali prihvatam da sam ja to rekao.

16 P: Da li razmete reč "hiperbola", gospodine Manning?

17 O: Da.

18 P: Da li bi to ispravno rezimiralo Vašu tvrdnju da ste lično iskopali
19 hiljade i hiljade tela muškaraca i dečaka?

20 O: Ne iz tih grobnica, ali sam lično učestvovao u ekshumaciji hiljada
21 muškaraca i dečaka iz masovnih grobnica vezanih za Srebrenicu.

22 P: Da li ste to zaista radili do 13. marta 2002?

23 O: Učestvovao sam u tom procesu negde od septembra/oktobra 1998., kada

24

25

26

27

28

29

30

1 je otkopano pet masovnih grobnica u Zelenom Jadru, a u međuvremenu učestvovao
2 sam i u ekshumaciji niza grobnica. Dakle, da.

3 P: Ali složili ste se sa mnom ranije da ovakva vrsta pasusa je uvod u
4 intervju i to nije neuobičajeno za Vas?

5 O: Mislim da je u ovom slučaju to bilo neuobičajeno. Ne mogu da se
6 sjetim okolnosti zašto sam smatrao da je primjereno da idem u tolike detalje sa
7 ovom osobom. Možda zato što je bio na nižem nivou. Možda nisam želio da laže i
8 da sam sebe inkriminira tim lažima. Možda sam htio da mu pokažem da su nam na
9 raspolaganju velike informacije, brojne informacije. I mislim da ne bih mogao da
10 kažem da li je to bio normalan uvod, reprezentativan oblik uvoda za mene.

11 P: Ali koristeći iste pridjeve koje ste koristili kada ste odgovarali na
12 pitanja gospodina Meeka, da li biste ovaj pasus opisali kao fer, pošten i
13 objektivian?

14 O: Pa, s obzirom na činjenice koje sam vidio na vojnoj ekonomiji
15 Branjevo i kulturnom dom... Domu kulture Pilice i skladištu Kravice, to nije
16 tačno. Ali ostatak jeste. Mi smo imali vrlo snažne dokaze i ja sam pokušao što
17 sam mogao jače da to izrazim kako bi ova osoba mogla dobro da shvati da mi imamo
18 ogromnu količinu informacija i dokaza i da kažem: "Ovo je Vaša prilika da kažete
19 istinu."

20 P: Mogu da završim tako što ću reći sljedeće. Da li ste Vi smatrali da
21 je ovo najbolji način da postignete da Milorad Birčaković kaže istinu, umjesto
22 da Vam govori laži?

23 SUDIJA AGIUS: [simultani prevod] Gospođo Šoljan.

24 GĐA ŠOLJAN: [simultani prevod] Prigovor, časni Sude.

25 SUDIJA AGIUS: [simultani prevod] Zašto?

26

27

28

29

30

1 GĐA ŠOLJAN: [simultani prevod] Zato što je argumentativno.
2 G. HAYNES: [simultani prevod] Ja ne shvatam, ali sad je vrijeme pauze.
3 SUDIJA AGIUS: [simultani prevod] Dajte da napravimo pauzu od 25 minuta.
4 SUDSKA SLUŽBENICA: [simultani prevod] Ustanite, molim.
5 ... Početak pauze u 12.32h
6 ... Sjednica nastavljena u 13.02h
7 SUDSKA SLUŽBENICA: [simultani prevod] Ustanite, molim.
8 Izvolite sjesti.
9 SUDIJA AGIUS: [simultani prevod] Za zapisnik, i gospodin Josse i
10 gospodin Bourgon su sada prisutni u sudnici.
11 Gospodine Haynes, izvolite.
12 G. HAYNES: [simultani prevod] Problem sa... prije nego što smo se...
13 otišli na pauzu... su neke stvari koje još želim obaviti, a koje sam zaboravio.
14 No za to mi treba svega nekoliko minuta. Uz Vaše dopuštenje, mogu li svjedoku
15 postaviti još nekoliko pitanja?
16 SUDIJA AGIUS: [simultani prevod] Možemo li to podijeliti 50/50?
17 G. HAYNES: [simultani prevod]
18 P: Gospodine Manning, razgovarali smo o razgovorima sa osumnjičenima i
19 svjedocima. Pretpostavljam da bez obzira jeste li... da li razgovarate sa
20 svjedokom ili osumnjičenim, da je nešto što je bilo izn... /?bi/ se smatralo
21 iznimno lošim u takvoj situaciji je da, recimo, tokom razgovora obojica
22 konzumirate alkohol?
23 O: Da, složio bih se s time.
24 P: Idem dalje. Među mnogim brojkama koje ste nam dali, možete li nam
25 dati neku brojku broja tijela koja su pronađena na površini?
26
27
28
29
30

1 O: Broj posmrtnih ostataka sa površine je uključen u ostatak brojki
2 vezano uz bosanske grobnice i tijela pronađenih na površini. Nisam izračunavao
3 konkretan broj ostataka na površini zato što je bilo teško identificirati gdje
4 su tijela bila locirana i kada. Dakle, površinski ostaci uključivali bi neke
5 manje grobnice ili grobnice koje je iskapala bosanska komisija.

6 P: Na koncu, htio sam pitati da li ste upoznati sa osnovom, odnosno
7 izvorom iz kojeg Međunarodna komisija za nestale dobiva svoja sredstva?

8 O: Koliko shvaćam, to se uglavnom financira donacijama. No toliko o tome
9 znam. Mislim da su uključeni Jordan i njihova kraljica. Isto tako i neke druge
10 značajne osobe, mislim da se radi i o jednom američkom političaru. Ne mogu se
11 sada sjetiti.

12 P: A ta sredstva koja dobiva, da li ste shvatili da je... se to temelji
13 na presudama lokalnih ili međunarodnih sudova?

14 O: O tome ne znam ništa.

15 G. HAYNES: [simultani prevod] Hvala, gospodine Manning.

16 SUDIJA AGIUS: [simultani prevod] Hvala, gospodine Haynes.

17 Ima li dodatnog ispitivanja?

18 GĐA ŠOLJAN: [simultani prevod] Pet do deset minuta, časni Sude.

19 SUDIJA AGIUS: [simultani prevod] U redu. Izvolite.

20 Dodatno ispituje gđa Šoljan:

21 [Tužiteljica ispituje putem prevodioca]

22 P: Gospodine Manning, možete li podsjetiti Vijeće da li je uspostavljena
23 poveznica između primarnog... primarne grobnice na farmi Branjevo i sekundarnog
24 nekog groba?

25

26

27

28

29

30

- 1 O: Da, to je Čančari cesta 12.
- 2 GĐA ŠOLJAN: [simultani prevod] Molim poslužiteljicu da na e-court stavi
3 dokazni predmet P01801. Hvala.
- 4 P: Gospodine Manning, možete li reći Sudu kada je snimljena ova
5 fotografija?
- 6 O: Datum je 27.09.1995., na fotografiji.
- 7 P: Molim opišite što na njoj vidite.
- 8 O: To je farma Branjevo, posebno njezin dio za uzgoj svinja. Vide se i
9 tragovi kotača ili točkova na terenu i isto tako masovna grobnica na Branjevo
10 farmi koju... koju isto tako znamo pod imenom "Pilica".
- 11 GĐA ŠOLJAN: [simultani prevod] Molim dokazni predmet P01869. Hvala.
- 12 P: Gospodine Manning, možete li reći kada je... koji je datum ove slike?
- 13 O: 02.10.1995.
- 14 P: Molim opišite što se na njoj vidi.
- 15 O: U stvari to je "Čančari put 12", sekundarna masovna grobnica. Vidite
16 i tragove vozila do grobnice i oko nje, a to mi naznačuje da je grobnica
17 zakopana na taj način.
- 18 GĐA ŠOLJAN: [simultani prevod] Molim dokazni predmet, odnosno
19 fotografiju P01868.
- 20 P: Gospodine Manning, koji je datum na fotografiji?
- 21 O: 27.09.1995.
- 22 P: Opišite što se vidi.
- 23
- 24
- 25
- 26
- 27
- 28
- 29
- 30

1 O: Vidi se sekundarna grobnica "Čančari 12", a možete vidjeti i jasne
2 tragove vozila, te ono što sam prije opisao kao određena količina zemlje pored
3 rova, tog datuma.

4 P: A što znači ta hrpa zemlje?

5 O: To je ili iz samog rova ili na njemu, pored njega.

6 P: Što to znači vezano uz samu grobnicu?

7 O: Na ovoj slici mi se čini da je grob otvoren ili ga se puni. Odnosno,
8 na osnovu toga što ima relativno malo tragova vozila, zaključio bih da je
9 grobnica tek u nastajanju.

10 GĐA ŠOLJAN: [simultani prevod] Hvala. Molim dokazni predmet, odnosno
11 fotografiju P01610. Časni Sude, ovo je posljednja fotografija koju ću koristiti.

12 P: Gospodine Manning, na početku unakrsnog ispitivanja gospodina
13 Stojanovića, govorili ste o nekim grobnicama. Možete li nam reći što se vidi na
14 ovoj fotografiji?

15 O: Na desnoj strani ceste je "GL-1", primarna otkopana grobnica, a s
16 lijeve strane stoji "GL-2". Tamo se vidi utovarivač i to je dio grobnice "GL-2".

17 P: Možete li opisati detaljnije dijelove pod-grobnica o kojima ste
18 govorili sa gospodinom Stojanovićem?

19 O: Ako pogledate "GL-1", možete vidjeti da imamo tragove vozila i zemlje
20 nagurane na jednu stranu. Kad... kako je grobnica otkopavana, bilo je pomicanja
21 zemlje. I ono što vidite u sredini grobnice, gdje se vide tragovi i pomicanje
22 zemlje, je nešto što je vjerojatno... što bi arheolog smatrao odvojenim...

23

24

25

26

27

28

29

30

1 odvojenom karakteristikom grobnice kada su je otkopavali. Isto tako, možete
2 vidjeti još jedan oblik u grobnici koju bi se moglo označiti kao grobnica "B".
3 Dakle, oni su označavali određene stvari kako su otkopavali grobnicu i
4 nastavljali dalje kopati.

5 Sve je to dio iste grobnice u kojoj postoje različite karakteristike
6 koje su vidljive. No grobnica "L" o kojoj sam govorio, sa 12 osoba, je pored
7 kuće, pri dnu fotografije kod "GL-1" i to je... to se može vidjeti i to je vrlo
8 blizu drugim grobnicama koje su bile tamo.

9 GĐA ŠOLJAN: [simultani prevod] Hvala, gospodine Manning.

10 Nemam više pitanja.

11 SUDIJA AGIUS: [simultani prevod] Hvala.

12 Sudac Kwon?

13 Nemamo više, gospodine Manning, nikakva pitanja za Vas.

14 Izvolite, gospođo Tapušковиć.

15 GĐA TAPUŠKOVIĆ: Hvala, časni Sude. Ja bih imala samo jedno dva pitanja
16 za svedoka, koja su vezana za one stvari koje su proistekle iz ponovnog dodatnog
17 ispitivanja, ukoliko mi dozvolite.

18 P: Gospodine Manning, evo zadržaćemo se...

19 SUDIJA AGIUS: [simultani prevod] Ako to proizlazi iz dodatnog
20 ispitivanja, onda naravno.

21 GĐA TAPUŠKOVIĆ: Da, časni Sude, izlazi iz dodatnog ispitivanja, i to
22 uglavnom iz ovih fotografija koje su prikazane svedoku. Pa se čak neću ni

23

24

25

26

27

28

29

30

1 vraćati na te fotografije, nego ću iskoristiti samo ovu prisutnu fotografiju
2 koja nam je na ekranu da bismo uštedeli na vremenu. Hvala, časni Sude.

3 Dalje unakrsno ispituje gđa Tapušковиć:

4 P: Gospodine Manning, koristićemo sada, za jedno dva pitanja koje imam
5 da Vam postavim, ovu postojeću sliku, na kojoj mi vidimo da imamo oznake "GL-2",
6 "GL-1" i koje su napravljene žutom... ispisane žutom bojom. Možete li mi reći ko
7 je upisao te oznake "GL-1" i "GL-2" žutom bojom?

8 O: Ja.

9 P: Hvala. To ste napisali zato što Vi sa fotografije prepoznajete koja
10 je lokacija u pitanju; je l' tako?

11 O: Da. Ja sam bio uključen u ekshumaciju i identifikaciju tijela iz obje
12 grobnice, znao sam gdje se nalaze i ukazao sam na to koje su to grobnice.

13 P: Možete li mi reći sada za ovu fotografiju koju imamo, imate i oznaku
14 koja je napisana u belom pravougaonom prostoru, piše "Front loader", hoćete li
15 mi reći ko je tu naznaku stavio?

16 O: To je tamo stavio onaj tko je pribavio fotografiju.

17 P: Da se ne bismo vraćali na ostale fotografije jer ste videli - traži
18 vreme da se prikažu na ekranu, da li sve fotografije koje Vam je koleginica
19 Šoljan pokazala, isto tako oznake koje one imaju na sebi su pribavljene od
20 strane onog tela, tako da ga nazovem, ko je Vama pribavio te podatke? Koji Vam
21 je pribavio snimke, izvinite.

22 SUDIJA AGIUS: [simultani prevod] Izvolite, gospodine McCloskey.

23 G. McCLOSKEY: [simultani prevod] To nije prikladno pitanje po pravilu
24 70., dakle, da bi se utvrdilo od koga dobivamo materijal.

25 SUDIJA AGIUS: [simultani prevod] Izvolite, gospodo Tapušковиć.

26

27

28

29

30

1 GĐA TAPUŠKOVIĆ: Časni Sude... časni Sude, možda je... možda sam se ja
2 pogrešno izrazila. Ja nisam htela da pitam svedoka ko je pribavio te dokumente,
3 nego sam samo htela da postavim pitanje da li i na ostalim fotografijama koje su
4 nam prikazane tokom sada dodatnog ispitivanja koleginice Šoljan su isto datumi
5 bili stavljeni od strane onoga tela koje je obezbedilo fotografije, bez ulaženja
6 u to koje je to telo ili koji je organ pribavio ove fotografije. Samo da li su i
7 iste oznake stavljene od iste... tela i na ostale fotografije.

8 SUDIJA AGIUS: [simultani prevod] Mislim da se prigovor usredotočuje na
9 Vašu upotrebu riječi "isti". Mislim da bi prikladan način bio postaviti pitanje
10 da li su indikacije na karti koje su u bijeloj boji, poput ovih koje imamo na
11 ovoj fotografiji, da je to samo stavio onaj tko je pribavio fotografije. Ali to
12 ne mora nužno biti ista osoba, jer to će onda samo dovesti gospodina McCloskeyog
13 da ponovo prigovori.

14 G. McCLOSKEY: [simultani prevod] Časni Sude, razmišljam o tome,
15 razmišljam o autorizaciji i mislim da ono... onaj koga nazivamo "provider" -
16 onaj tko je ovo pribavio - je onaj tko stoji iza ovih svih fotografija. Dakle,
17 pitanje je u redu, sad kad razmišljam o tome. Ispričavam se, ali bilo je jako
18 blizu.

19 SUDIJA AGIUS: [simultani prevod] Dakle, imate jednu stipulaciju ovdje,
20 prema tome ne morate postavljati to pitanje. Imate stipulaciju tužitelja,
21 odnosno njihovog glavnog zastupnika, prema tome ne morate i dalje ustrajati na
22 ovom pitanju.

23 GĐA TAPUŠKOVIĆ: Hvala, časni Sude. Jasno mi je da je potrebno onda
24 upotrebiti izraz "provider", ali ako bih ja mogla da dobijem sada odgovor
25 svedoka.

26 SUDIJA AGIUS: [simultani prevod] Mislim da Vam ne treba odgovor od
27
28
29
30

1 svjedoka. Imate potvrdu onoga što ste htjeli čuti od gospodina McCloskeyog.

2 GĐA TAPUŠKOVIĆ: Dobro. Ja bih još jedno pitanje imala, molim Vas,
3 svedoku.

4 P: Da li se takav način unošenja u bele kvadrate odnosi i za unošenje
5 datuma kada je napravljen snimak?

6 O: Časni Sude, na ovim fotografijama tekst u žutom sam stavio ja, a
7 tekst u bijelom i datum, to je dao *provider*. Dakle, žuto je moje; ostalo nije.

8 GĐA TAPUŠKOVIĆ: Hvala.

9 Časni Sude, nemam više pitanja. Hvala.

10 SUDIJA AGIUS: [simultani prevod] Hvala, gospođu Tapušković.

11 Ovime zaključujemo Vaše svjedočenje. Mi nemamo pitanja za Vas od strane
12 Vijeća.

13 Gospodine Manning, u ime Vijeća Vam zahvaljujem što ste došli i
14 svjedočili. Imate dug put natrag, želimo Vam sretan i siguran put.

15 SVJEDOK: [simultani prevod] Hvala, časni Sude.

16 [Svjedok se povlači]

17 SUDIJA AGIUS: [simultani prevod] Odogodit ćemo uvođenje dokaznih predmeta
18 do kasnije... za kasnije, a počeli bismo sa Kingorijem.

19 [Svjedok je ušao u sudnicu]

20 SUDIJA AGIUS: [simultani prevod] Dobar dan, gospodine Kingori.

21 SVJEDOK: [simultani prevod] Dobar dan.

22 SUDIJA AGIUS: [simultani prevod] Dobro došli. Počet ćemo s Vašim
23
24
25
26
27
28
29
30

1 svjedočenjem koje će se nastaviti u idućih nekoliko dana.

2 Prije toga, pravilnik od Vas zahtijeva da date svečanu izjavu, ako što i
3 sami znate. Molim pročitajte tekst i time ćete se obavezati pred ovim Sudom.

4 SVJEDOK: [simultani prevod] Svečano izjavljujem da ću govoriti istinu,
5 samo istinu i ništa osim istine.

6 SVJEDOK: JOSEPH KINGORI

7 [Svjedok odgovara putem prevodioca]

8 SUDIJA AGIUS: [simultani prevod] Hvala. Izvolite sjesti, udobno se
9 smjestite.

10 Imamo još dvadesetak minuta, 22 minute. Gospodin Thayer će biti prvi.

11 Izvolite, gospodine Thayer. Znam da ste tražili neka tri sata, no
12 pokušajte to ograničiti što je više moguće. Naša ideja je da pokušamo završiti
13 cijelo svjedočenje ovog svjedoka do petka.

14 G. THAYER: [simultani prevod] Učinit ću sve u svojoj moći. Već sam
15 skratio ispitivanje i pokušat ću da to bude što je kraće moguće.

16 Ispituje g. Thayer:

17 [Tužilac ispituje putem prevodioca]

18 P: Dobar dan, gospodine.

19 O: Dobar dan.

20 P: Molim recite svoje ime i spelujte ga za zapisnik.

21 O: Ja sam potpukovnik Kingori, K-i-n-g-o-r-i.

22 P: Koliko ste stari?

23 O: Imam 50 godina, u osmom mjesecu mi je bio rođendan.

24 P: Gdje ste rođeni i odrasli?

25

26

27

28

29

30

1 O: U Keniji, u Moyale okrugu, tamo sam odrastao dok nisam otišao u
2 Nairobi 1977. godine tražiti posao.

3 P: Ukratko bih prošao Vašu vojnu karijeru.

4 Priključili ste se kenijским zračnim snagama 1997. godine... oprostite,
5 1977. godine, i umirovili ste se u osmom mjesecu sa činom potpukovnika.

6 PREVODILAC: Ispravka: pukovnika.

7 SVJEDOK: To je točno.

8 G. THAYER: [simultani prevod]

9 P: Na čemu trenutno radite?

10 O: Trenutno radim u Nairobiju kao VD direktor Nacionalnog centra za
11 prevenciju katastrofa, Operativnom centru za prirodne nezgode.

12 P: Dok ste služili u bivšoj Jugoslaviji, to je bilo od 1994., gdje ste
13 bili vođa tima UNMO do negdje trećeg mjeseca 1995. Je li to točno?

14 O: Da.

15 P: Opišite ukratko obuku koju ste dobili da bi bili u vojni promatrač
16 UN.

17 O: Kao prvo, prije odlaska na posao, na tu dužnost u bivšoj Jugoslaviji,
18 imali smo briefing u Nairobiju o tome što se od nas očekuje kada uđemo u
19 operativno područje. Kada smo došli tamo, dakle u Zagreb, dobili smo obuku po
20 različitim stvarima kojima ćemo se baviti na terenu. Ta obuka je trajala oko dva
21 dana, a uključivala je puno stvari, poput prve pomoći, zatim analiza kartera
22 granata, načinu izvještavanja vojnih promatrača i tako dalje.

23 P: U trećem mjesecu 1995. bili ste dodijeljeni Sektoru sjeveroistok pri
24
25
26
27
28
29
30

1 sjedištu UNMO-a kao član Tima promatrača Srebrenica.

2 O: Da, tako je.

3 P: Gdje su Vam bili uredi?

4 O: U Srebrenici, uredi su bili u zgradi PTT-a. Mislim da je to bila
5 zgrada pošte, ali tamo je bilo naše sjedište.

6 P: A gdje ste bili smješteni?

7 O: U istom... na istom mjestu. Tamo smo spavali, tamo smo imali urede i
8 obavljali sve što je trebalo, čak i pranje, kuhanje i slično.

9 P: Možete li nam ukratko opisati što su bile odgovornosti Vašeg tima kao
10 vojnih promatrača UN-a u Srebrenici?

11 O: Vojni promatrači imaju različite dužnosti koje obavljaju, no glavno
12 je promatrati i izvještavati bilo... o bilo kakvom kršenju prekida vatre,
13 odnosno sporazuma o prekidu vatre, a isto tako i da se zaraćene strane približe,
14 da razgovaraju. Održavali smo redovne sastanke s obje strane kako bismo onoj
15 drugoj strani onda prenijeli to i obrnuto, kako biste mogli pokušati premostiti
16 razlike koje ih razdvajaju i dovesti ih do nekakvog dogovora ili situacije u
17 kojoj mogu zajednički živjeti kao obitelj.

18 P: Pomenuli ste izvještavanje o kršenju sporazuma o prekidu vatre, da li
19 je dio Vaših dužnosti bilo i istraživati takva prijavljena kršenja?

20 O: To je točno.

21 P: Možete li nam opisati što ste radili vezano uz takve istrage?

22

23

24

25

26

27

28

29

30

1 O: Kada god smo išli na teren, ako nam je bilo rečeno da je došlo do
2 nekog kršenja, išli smo na teren i dobili... saznali od lokalnog stanovništva
3 što se dogodilo, a puno puta smo i mogli vidjeti što se dogodilo. Recimo, bio bi
4 krater koji bismo analizirali u smislu veličine, a i pribavili bismo pojednosti
5 o tome iz kojeg smjera je granata pala, te određivali koordinate da bismo mogli
6 izvijestiti sjedište UNMO-a normalnim kanalima. Ako je netko bio ranjen, mi
7 bismo posjetili te ljude, razgovarali s njima i uzeli njihove izjave kako bismo
8 mi mogli to prenijeti dalje sjedištu uobičajenim putem.

9 P: Gospodine, pri obavljanju analiza kratera, jeste li koristili nekakvu
10 posebnu opremu?

11 O: Časni Sude, postojala je posebna oprema. Kada se stvori krater, on
12 ima vrlo određen oblik, posebno ako udari o tvrdu površinu. Dakle, ima vrlo
13 jasan oblik kojim se može identificirati ono o čemu smo razgovarali, a to je iz
14 kojeg smjera je granata pala, njen opći smjer. Sa opremom koju smo imali, to ste
15 mogli staviti na samu rupu, odnosno krater, i na osnovu toga se moglo izmjeriti
16 i znati koja je bila veličina i kalibar granate.

17 Zatim se proučavaju fragmenti granate, na osnovu kojih, uz dokumente
18 koje smo imali, imali smo knjigu u kojoj su bila naznačena sva vrsta naoružanja

19
20
21
22
23
24
25
26
27
28
29
30

1 u tom području, na osnovu toga se moglo reći kalibar oružja. Na temelju kalibra,
2 možete utvrditi udaljenost jer se i to isto tako nalazilo u knjizi, i domet tog
3 oružja. Recimo, ako se radilo o 155-ici, možda se radilo o nekoliko kilometara.
4 Zatim na karti možete pogledati te distance i pokušati pronaći smjer iz kojeg je
5 granata došla i mjesto s kojeg je došla. I tada možete utvrditi i koje je opće
6 područje iz kojeg je granata ispaljena.

7 P: Možete li ukratko opisati kakav je sistem izvještavanja bio koji je
8 koristio Tim Srebrenica?

9 O: Naš sistem izvještavanja bio je kao i sa bilo kojim drugim timom
10 vojnih posmatrača Ujedinjenih nacija. Mi smo kao tim morali da podnosimo
11 izvještaje sjedištu vojnih posmatrača Ujedinjenih nacija, ne sjedištu UNPROFOR-
12 a. Dakle, kada smo mi podnosili izvještaj sjedištu vojnih posmatrača Ujedinjenih
13 nacija, mi bismo podnosili izvještaj sjedištu u Zagrebu. To je bio uobičajeni
14 put. Mi smo, u stvari, vrlo... imali vrlo jasan sistem izvještavanja i bila je
15 vrlo definisana hijerarhija. Mi smo imali više vojne posmatrače u sektoru i
16 imali smo šefa vojnih posmatrača u sjedištu u Zagrebu.

17 P: A Vaš... sjedište Vašeg Sektora sjeveroistok je bilo gdje?

18 O: Bilo je locirano u Tuzli.

19
20
21
22
23
24
25
26
27
28
29
30

1 P: Koliko je bila važna tačnost informacija koje ste stavljali u te
2 izvještaje?

3 O: Izvještaji koje smo mi pravili bili su definitivno tačni. To je bila
4 jedna od kvalifikacija vojnih posmatrača Ujedinjenih nacija. Detalji koji su se
5 unosili morali su biti što tačniji. I u stvari, ako bi bila greška, ona je bila
6 neoprostiva. Mi smo morali da se pobrinemo da detalji koje unosimo budu vrlo
7 tačni, što znači da kada smo odlazili, recimo, da provjerimo bilo kakvo kršenje
8 sporazuma o primirju i onda ustanovimo da je došlo do kršenja, morali smo
9 obaviti razgovor sa ljudima koji su tamo bili i da osiguramo da rukovodstvo u
10 tom konkretnom području takođe da se s njima obavi razgovor, ljudi... s ljudima
11 s druge strane takođe, sa suprotne strane, da bismo dobili i njihovu stranu
12 priče. Tako da šta god da bismo izvještavali, to je moralo da bude što je moguće
13 istinitije.

14 P: Kako biste Vi onda naveli različite izvore svojih informacija, ako
15 biste ih uopšte navodili, i da li ste nešto uspjeli da potvrdite? Da li ste Vi
16 ili drugi članovi Vašeg tima uspjeli nešto da potvrdite, a da li ima nešto što
17 niste uspjeli da potvrdite?

18 O: U većini slučajeva, mi smo bili ti koji su obavljali istragu. Ali ako
19 bismo, recimo, dobili neku glasinu ili neku informaciju iz izvora koji možda
20 nije bio toliko pouzdan, a u svrhu pisanja našeg izvještaja smo možda morali to
21 da uključimo jer bi to možda moglo da bude istina, mi bismo onda uvijek stavili
22 inicijale "NCBU", što znači "nije potvrđeno od strane vojnih posmatrača
23 Ujedinjenih nacija". Tako da što god da bismo imali i što god bi se to nalazilo,
24 da se zna da nam je to samo rečeno. Znači, ako imamo informaciju koja nije

25

26

27

28

29

30

1 potvrđena, mi smo morali to da navedemo, da to nije potvrđeno od strane vojnih
2 posmatrača Ujedinjenih nacija.

3 P: A sada ukratko, na osnovu Vašeg sjećanja, možete li nam nešto reći o
4 kontaktima sa muslimanskim vojnim rukovodstvom koje ste imali u Srebrenici.

5 O: Časni Sude, u Srebrenici smo... kontakti koje smo imali bili su
6 uglavnom preko načelnika štaba, to je bio gospodin Ramiz, i takođe njegovog
7 obavještajnog oficira. Ne mogu baš da se sjetim njegovog imena, ali to je bio
8 obavještajni oficir. Dakle, Ramiz i njegov obavještajni oficir su bili naši
9 glavni kontakti s Muslimanima.

10 P: A da li ste se ikada sreli s nekim za koga biste mislili da je
11 komandant lokalnih vojnih snaga?

12 O: Časni Sude, nikad se nisam sreo ni sa kim ko je bio glavni. Samo kad
13 sam stigao tamo početkom aprila mi je rečeno da je bio neko ko je bio komandant
14 vojske tu, koji se zvao Orić, mislim Naser Orić ili nešto slično tome, ali ja se
15 nisam s njim sreo. Jer kada smo mi stigli tamo, on je već bio otišao iz enklave
16 i nije se znalo gdje je.

17 P: Kada ste se sreli sa gospodinom Ramizom, da li se sjećate njegovog
18 prezimena, gospodine?

19 O: Njegovo prezime je bilo Bećirović.

20 P: Kada ste se sreli sa gospodinom Bećirovićem ili njegovim
21 obavještajnim oficirom, gdje ste imali te susrete?

22 O: Mi smo se sastajali ili u zgradi PTT-a, u stvari većinom, najvećim
23 brojem slučajeva smo... sastanci bili u zgradi PTT, a mislim da smo se samo

24

25

26

27

28

29

30

1 jednom sreli u zgradi opštine. To je bilo samo jednom. Uglavnom smo se sastajali
2 u klubu u zgradi PTT-a i to je to.

3 P: Da li ste ikada posjetili ili vidjeli ono za šta Vam je rečeno da je
4 štab lokalnih vojnih snaga?

5 O: Koliko je meni poznato nije postojao lokalni štab bilo kakvih vojnih
6 snaga, to jest Muslimana. Postojao je samo komunikacioni centar, centar veze, i
7 to vrlo mali centar veze u toj istoj zgradi, ali nije postojao nikakav štab,
8 komanda.

9 P: A da li se sjećate da li ste odlazili u taj mali centar veze?

10 O: Da, časni Sude. Bio sam tamo.

11 P: Koliko puta ste bili? Možete li se bilo čega sjetiti u vezi s tim?

12 O: Mogu se sjetiti da smo tamo imali neke sastanke, a jedan od sastanaka
13 je bio neposredno prije granatiranja tog mjesta. I čak i tokom granatiranja,
14 tada smo imali sastanak sa zapovjednikom Holandskog bataljona, odnosno
15 načelnikom štaba Holandskog bataljona i jedan drugi sastanak koji smo takođe
16 imali sa predstavnikom Holandskog bataljona na tom istom mjestu, u centru veze.

17 P: A da li se sjećate bilo čega u vezi sa tim centrom veze? Da li je to
18 bila jedna prostorija, da li je to bio cijeli sprat? Sjećate li se bilo kakvih
19 detalja?

20 O: Pa, to je bila samo jedna mala prostorija sa nekom opremom za
21 komunikaciju, nekim sredstvima veze, UHV /?VHF/ i slično i ništa drugo, ništa
22 što bi se moglo nazvati pravim centrom veze.

23 P: A koje su bile teme Vaših susreta, općenito govoreći, sa tim
24 predstavnicima muslimanske vojske?

25

26

27

28

29

30

1 O: Pa, to je variralo, ali su nam uglavnom... uglavnom su nas zvali na
2 sastanke samo onda kada bi ih napala vojska bosanskih Srba i kada su ljudi
3 dolazili iz Tuzle da donesu robu po koju su išli tamo, kako bi mogli da je
4 prodaju ljudima, i mi smo sumnjali da su ti napadi bili rezultat neslaganja
5 između dvije strane. Jer u većini slučajeva, ako bi izlazili, morali su dobiti
6 saglasnost vojske bosanskih Srba da imaju bezbjedan prolaz, da mogu da se vrate
7 i donesu tu robu, i onda bi došlo do nesporazuma, bila bi zasjeda, bili bi
8 napadnuti i nakon toga bi oni pozvali... sazvali sastanak i rekli da su ih
9 pretukli predstavnici vojske bosanskih Srba. Tačno je da su to bili jedini put
10 kada su nas pozivali na sastanke.

11 P: Da li ste ikada dobivali pritužbe iz bilo kog drugog izvora o
12 granatiranju ili napadima na enklavu?

13 O: Pa bilo je mnogo pritužbi. Mislim da je to bilo normalno. U stvari,
14 nismo... nije bilo... ne bi bilo prošlo dugo vremena da ne bi došla neka
15 pritužba od Muslimana o sukobu ili napadu na neko od muslimanskih sela u tom
16 području. I u većini drugih sela bi se čuli napadi i bilo je pritužbi da su
17 određena sela bila granatirana, da je bilo pucnjave od strane vojske bosanskih
18 Srba i mi bismo onda odlazili i vodili istragu.

19 P: I koliko ste često bili u mogućnosti da potvrdite te pritužbe?

20 O: Časni Sude, u većini slučajeva mogli smo to potvrditi. Kada bismo
21
22
23
24
25
26
27
28
29
30

1 otišli tamo vidjeli bismo da su ljudi bili povrijeđeni, našli bismo ostatke
2 projektila koji je pao, koji je eksplodirao. Mogli smo da nađemo gelere. Mogli
3 smo čak i da identifikujemo koja vrsta oruđa je korištena, zatim rane na
4 ljudima, oštećenja zgrada. Moglo se verifikovati i potvrditi da je zaista došlo
5 do napada.

6 P: A da li Vam je izgledalo da su te lokacije i ti ljudi koji su
7 napadnuti bili vojnici ili civili?

8 O: Nisam shvatio Vaše pitanje. Da li govorite o onima koji su napadnuti
9 ili o onima koji su napadali?

10 P: O onima koji su napadnuti, koje ste Vi posjećivali kada ste obavljali
11 svoju istragu.

12 O: Osobe koje su napadane bili su obični seljani. Oni uopšte nisu bili
13 vojnici. Koliko smo mi mogli to da verifikujemo, oni nisu bili vojnici. Prema
14 tome, mete... cilje...ciljevi su bili u stvari civilni ciljevi.

15 P: A da li ste imali prevodioca u svom timu koji su s Vama radili?

16 O: Časni Sude, imali smo dva prevodioca - jednog Muslimana unutar
17 enklave i jednog koji je bio Srbin, koji je bio izvan enklave. On je boravio u
18 Bratuncu. Kad god bi nam trebao mogli smo da ga zovnemo, da organizujemo
19 sastanak i o čemu god bismo raspravljali, to je bilo uz njegovu pomoć.

20 P: Kada je riječ o tom prevodiocu Muslimanu, prevodiocima Muslimanima,
21 da li znate koliko dugo su radili za vojne posmatrače Ujedinjenih nacija prije
22 nego što su radili sa Vama?

23
24
25
26
27
28
29
30

1 O: Kada sam došao tamo, našao sam njih dvojicu, Emir i Hasan. I
2 pretpostavljam da su oni bili tu već izvjesno vrijeme, barem tri godine, jer su
3 mogli da mi pričaju o nekim kenijским oficirima koji su bili tamo prije mog
4 dolaska, a to je bilo dvije do tri godine. Dakle, imao sam razloga da vjerujem
5 da su tu najmanje tri godine.

6 P: Pomenuli ste prevodioca srpske nacionalnosti. Da li se sjećate
7 njegovog imena?

8 O: Pa, to je ime koje ne mogu zaboraviti. Zvao se Petar.

9 P: A da li se sjećate imena predstavnika srpske vojske s kojima ste se
10 redovnije sastajali?

11 O: Časni Sude, bio je jedan koji je bio naš glavni kontakt sa vojskom
12 bosanskih Srba. To je bio major Nikolić. On je bio naš glavni kontakt i to je
13 osoba s kojom smo se gotovo sve vrijeme sastajali. Kad god bi nam nešto trebalo,
14 uvijek bismo mi dogovorili sastanak sa majorom Nikolićem.

15 P: Da li je bilo nekih drugih srpskih oficira čijih se imena sjećate?

16 O: Bilo je i drugih s kojima sam se sastajao. Naravno, većine ne mogu da
17 se sjetim, ne mogu da se sjetim njihovih imena, ali mogu da se sjetim barem
18 pukovnika Vukovića, zatim mislim, pukovnika /?Tričića/... Tokom cijelog mog
19 boravka mislim da je bio jedan oficir koji se bavio pravnim pitanjima, pravnim
20 poslovima, on mi je rekao da se bavi pravnim poslovima. Njegovo ime je bilo

21

22

23

24

25

26

27

28

29

30

1 Vitomir ili nešto slično tome, al' ne mogu se sada sjetiti.

2 P: U redu. Doći ćemo do toga kasnije. Da se sada usredsredimo na period
3 prije napada u julu. Da li ste se sreli sa pukovnikom Vukovićem prije napada u
4 julu?

5 O: Časni Sude, jesmo se sreli prije napada.

6 G. THAYER: [simultani prevod] Onda ćemo ovdje prestati sa radom. Hvala
7 Vam.

8 SUDIJA AGIUS: [simultani prevod] Hvala, pukovniče.

9 Nastavit ćemo sa radom sutra ujutru u 9.00 sati.

10 SUDSKA SLUŽBENICA: [simultani prevod] Ustanite, molim.

11 ... Sjednica završena u 13.45h.

12 Nastavak zakazan za četvrtak,

13 13.12.2007., u 09.00h.

14

15

16

17

18

19

20

21

22

23

24

25

26

27

28

29

30